

Ungdom, selvilde og sosialt nettverksteder på internett

Catriona Silk Husom

Høgskolen i **Hedmark**

Master i psykisk helsearbeid

Avdeling for folkehelse

Institutt for sykepleie og psykisk helse

HØGSKOLEN I HEDMARK

2012

Forord

Å gå tilbake til skolebenken etter mange år har vært spennende, interessant og ikke minst lærerikt! Å skrive på norsk har også vært utfordrende og det har vært noen ganger jeg ønsket at jeg hadde skrevet oppgaven på engelsk!

Jeg vil takke alle som har hjulpet meg med oppgaven. Først takk til veiledere Anne Kjersti Myhre og Inger Helen Sollien. En takk også til lærerne på Høgskolen på Hedmark. Takk også til de ansatte på biblioteket på Hamar og Elverum, fantastisk hjelp å få fra dere!

En spesiell takk til min studiefølgesvenn og kjørepartner Irene, som har støttet meg gjennom hele veien og har hatt tro på meg, når jeg manglet tro på meg selv!

Takk til Gjertrud, min co-moderator, som var uunnværlig på fokusgruppeintervjuene.

En stor takk til mine informanter, rektor og teamleder, uten dere hadde det ikke vært noe oppgave og en finere gjeng med ungdommer må jeg lete lenger etter!

Og til sist, men ikke minst, takk til familien min som har vært tålmodig og forståelsesfullt, særlig Thomas og Mathias som har hjulpet meg med mye bra innspill og med det tekniske når jeg har trengt det!

Og Leah- som døypte om oppgaven fra masteroppgaven til monsteroppgaven. Nå er jeg ferdig og vi kan ha litt gøy i sammen.

Hamar, august 2012

Catriona Silk Husom

Innhold

INNHold	2
NORSK SAMMENDRAG	5
ENGELSK SAMMENDRAG (ABSTRACT)	6
1. BAKGRUNN	7
1.1 HENSIKT.....	9
1.2 PROBLEMSTILLING	9
1.3 FORSKNINGSSPØRSMÅL.....	9
1.4 STUDIENS AVGRENSNINGER	9
1.5 OPPGAVENS OPPBYGNING	10
2. TEORETISK BAKGRUNN.	11
2.1 UNGDOM.....	11
2.1.1 <i>Kulturell forståelse av ungdomstiden.</i>	13
2.1.2 <i>Ungdom og psykisk helse</i>	16
2.2 INTERNETT	17
2.2.1 <i>Sosiale nettsteder på internett</i>	18
2.2.2 <i>Hvordan bruker ungdom data?</i>	19
2.3 KOMMUNIKASJON, SOSIALE FERDIGHETER OG SOSIALT NETTVERK	20
3. METODE.	23
3.1 DESIGN.....	23
3.2 LITTERATUR.....	25

3.3	MIN FORFORSTÅELSE	25
3.4	UTVALG	26
3.4.1	<i>Planlegging av intervjuene</i>	26
3.4.2	<i>Rekruttering</i>	26
3.5	DATAINNSAMLING	27
3.5.1	<i>Fokusgruppe intervjuene</i>	27
3.5.2	<i>Intervjuene</i>	29
3.5.3	<i>Transkribering</i>	29
3.6	DATAANALYSE	30
3.7	ETISKE VURDERINGER	32
3.8	METODEKRITIKK	33
4	PRESENTASJON AV RESULTATENE	36
4.1	UNGDOMMENES TEKNOLOGISK HVERDAG	37
4.1.1	<i>Alltid i kontakt</i>	37
4.1.2	<i>Besettelse</i>	38
4.1.3	<i>Distraksjon</i>	39
4.1.4	<i>Enkelhet</i>	40
4.1.5	<i>Framtiden</i>	40
4.2	VENNER	42
4.2.1	<i>Samhold</i>	42
4.2.2	<i>Å være en del av gjengen</i>	46
4.2.3	<i>Å være seg selv</i>	48

4.3 UNGDOM, HVA ER DET?.....	51
4.3.2 Press	52
4.3.3 Ansvar	53
4.3.4 Frihet	56
5 DISKUSJON	57
5.1 Hvordan opplever ungdom å være den digitale generasjon?.....	57
5.1.2 Hvordan håndterer ungdom den nye teknologien og de konsekvensene som følger?	58
5.1.3 Forskjellen på nettkommunikasjon kontra ansikt til ansikt	59
5.1.4 Påvirker kommunikasjon på nettsteder ungdommenes selvbilde?	60
5.1.5 Påvirker Facebook ungdommenes psykisk helse?	63
6 KONKLUSJON	65
7 LITTERATURLISTE	66
VEDLEGG.	71

Vedlegg 1: Informasjonsskriv til rektor.

Vedlegg 2: Informasjonsskriv til ungdommene med samtykkeskjema

Vedlegg 3: informasjonsskriv til Foreldrene.

Vedlegg 4: Intervjuguide.

Vedlegg 5: Godkjenning fra NSD.

Antall ord i oppgaven; 19752

Norsk sammendrag

Dagens ungdom kalles den digitale generasjonen. De har kontinuerlig tilgang til internett tjuetimer i døgnet, og bruker sosiale medier til å kommunisere med hverandre, finne venner, holde kontakten med venner og familie, skolearbeid, finne informasjon og spille spill. Tidligere studier har vist en sammenheng mellom overdreven bruk av internett og sosial isolasjon. Nyere studier synes å motsi denne påstanden, og viser at ungdommenes selvbilde/identitet blir forsterket ved å bruke nettsteder på internett.

Målet med denne studien var å beskrive hvordan ungdom bruker sosiale nettverkssteder på internett for å kommunisere med hverandre og hvordan det påvirker deres selvbilde/identitet.

Studien har et beskrivende utforskende kvalitativt design. Den er basert på to fokusgruppeintervjuer med ungdom i tiende trinn på en ungdomsskole. Systematisk tekstkondensering (Malterud 2011) brukes i dataanalysen. Denne metoden er inspirert av Giorgi sin fenomenologiske analyse og Grounded Theory.

Funnene viste at ungdom er stor forbrukere av data, og at de er raske til å ta i bruk ny teknologi. Facebook er det mest populære nettstedet og ungdommene ofte logger seg på flere ganger om dagen. Venner var viktig for dem, og de tilbrakte mesteparten av tiden med vennene enten på nettet eller ansikt til ansikt. Å bli likt for hvem de er, var viktig, mens på samme tid var det viktig å være en del av en gruppe.

Ungdommene trodde at ved å kommunisere på nettet sparte de tid og at livet var lettere. Men de var klar over hvor lett det var å bli distraherede, og glemte ofte hva det var de skulle gjøre på datamaskinen som for eksempel lekser. De foretrakk å snakke om sensitive temaer ansikt til ansikt, men følte at å kunne kommunisere på nett også kunne være en fordel. Deres selvbilde/identitet kunne bli påvirket av både positive og negative kommentarer fra andre på nettet.

Konklusjonen av denne studien viser at nettsamfunn har en påvirkning på ungdommenes selvbilde og identitetsutvikling og at det er behov for flere studier innen dette komplekse og raskt utviklende område.

Emneord; Adolescents, Identity, Internet, Social Networking Sites, Selvbilde og Ungdommer.

Engelsk sammendrag (abstract)

Today's youth is called the digital generation. They have continual access to the internet twenty four hours a day, and use social media to communicate amongst each other, find friends, keep in contact with friends and family, schoolwork, finding information and playing games. Earlier studies have shown a correlation between excessive internet use and social isolation. Newer studies appear to contradict that claim and show that adolescents self esteem benefits by using social networking sites.

The aims of this study are to describe how adolescents use social networking sites to communicate with each other and how it affects their self esteem/identity.

The study has a descriptive exploratory qualitative design. It is based on two focus group interviews with adolescents in the tenth grade at a secondary school. Systematic text condensation (Malterud2011) is used in the data analysis. This method is inspired by Giorgi's phenomenological analysis and Grounded Theory.

The findings show that young people are major users online and they are quick to adopt new technology. Facebook is the most popular website they use and adolescents often log in several times a day. Friends were important to them and they spent most of their time with friends either online or face to face. To be liked for who they are was important while at the same time it was important to be part of a group.

They thought that by communicating online they saved time and that life was easier. However they were aware of becoming easily distracted online and often forgetting what they were supposed to be doing on the computer, for example homework. They preferred to talk about sensitive subjects face to face, but felt that communicating online could also be advantageous. Their self esteem/identity could be affected by both positive and negative comments from others online.

The conclusion of this study shows that social networking sites have an impact on adolescent self esteem and identity development and that there is a need for further studies in this complex and evolving topic.

Keywords; Adolescents, Identity, Internet, Social Networking Sites, Selvbilde og Ungdommer.

1. Bakgrunn

Den teknologiske verden er i stadig utvikling og ungdommene er de som er de første til å ta i bruk den nye kommunikasjonsteknologien, som for eksempel Facebook og Twitter (Buckingham & Willett, 2006)

Sosiale nettverkssteder lar ungdommene utforske sine identiteter, treffe nye venner, fortsette med utviklingen av gamle vennskap, utforske sin seksualitet, si sine meninger og være kreative, alt som er normale aspekter av sunn ungdomsutvikling (Mitchell & Ybarra, 2009).

Ifølge Røys (2009) er unge fortrolige med data, medier og internett og de tar det for gitt at de alltid kan være på nett. De vil heller anvende digital informasjon isteden for trykt informasjon, tekst er nedprioritert fremfor lyd, bilder og bevegelse. De er også flink med multitasking (Røys, Svalastog, & Kløvstad, 2009).

Jeg er født på seksti tallet i England, jeg var nok ca. sju år da vi fikk vårt første farge fjernsyn. Vi var heldig å ha fasttelefon, som ble brukt med stor respekt til bare det mest nødvendige. Hvis vi ville være sammen med venner, måtte vi reise hjem til dem å se om de var der, og om det passet å komme. Som tenåring var jeg mye på den lokale ungdomsklubben, der vi traff andre ungdommer med samme interesser. Vennekretsen min bestod av skolevenner og venner jeg traff på ”klubben”. Det var 4 kanaler på fjernsynet i England på denne tiden, for det meste for voksne, og lite for ungdommer. Mitt selvbilde ble formet av mitt liv og de menneskene som var rundt meg.

PC var et nytt og spennende valgfag da jeg gikk på videregående skole. Ingen av oss følte at dette var veldig viktig å lære! Jeg fikk min første mobiltelefon i 1993, men lærte ikke å sende SMS før det hadde gått noen år. Dagens ungdom er født i en verden med PC og mobil, de kan kontakte venner og bekjente til alle tider. Vennekretsen og impulser utenfra har blitt mye større, noe som selvfølgelig påvirker formingen av identitet og selvbilde (Lenhart & Maddon, 2007).

Barn som er født på 1990 tallet er blitt kalt den digitale generasjon (Buckingham et al, 2006). De utgjør en generasjon som har vokst opp med data og internett, ulikt tidligere generasjoner som har måtte lære seg det.

Dagens unge behersker den nye teknologien bedre enn sine foreldre som er engstelig for negative sider av teknologien. Samtidig forstår de at datakunnskaper er avgjørende for at barna skal lykkes på skolen, og ellers i samfunnet (Endestad, Brandtzæg, Heim, Torgersen, & Kaare, 2004).

Nettsteder som Facebook, Nettby og Twitter der barn og ungdom kommuniserer med hverandre har blitt mer og mer vanlig. Teknologien er i hurtig utvikling og de som bruker den mest er ungdommer (Subrahmanyam & Greenfield, 2008). De siste fem årene har sosiale nettverk "skutt fra å være en nisjeaktivitet til et fenomen som engasjerer titalls millioner Internett-brukere" (Williams & Merton, 2008).

Som mor til to gutter, ser jeg stor forskjell på hvordan min 16 åring brukte sosiale nettverk da han var 13 år og hvordan min 13 åring bruker sosiale nettverk i dag. Den eldste var mye mer ute blant venner. Han brukte facebook mye, men i mindre grad enn det den yngste gjør.

Ungdommer kommer sammen, sier ikke et ord til hverandre, men kommuniserer til hverandre gjennom forskjellige nettverk. Subrahmanyam et al (2008) hevder at innledende kvalitativ forskning viser at den lettvinde elektroniske kommunikasjonen kan gjøre ungdommer mindre interessert i ansikt til ansikt kommunikasjon med sine venner. Verbal kommunikasjon blir nedprioritert. Dette er tydelig med mine tenåringer som har venner på besøk, men er så stille på rommene sine at en nesten kan tro at det ikke er noen hjemme. Jeg må også innrømme at jeg av og til sender en tekstmelding til dem, i stedet for å rope opp til dem at det er middag.

Å være tenåring har aldri vært lett. Steget fra barn til voksen er utfordrende. Å finne sin egen plass og identitet i samfunnet kan virke overveldende for mange ungdommer.

Nettet har gitt de fleste muligheter til å kommunisere fra blogger, e-post og Chat. Kan det være slik at kommunikasjon på nettet erfarer som mer positiv og ubesværet enn ansikt til ansikt kommunikasjon? Blir ungdommenes selvbilde og identitet styrket eller svekket av det? Tar internettkommunikasjon over fra kommunikasjon ansikt til ansikt og gjør det vanskeligere for ungdom å vise sin sanne selv til virkeligheten?

1.1 Hensikt

Hensikten med studien er å beskrive ungdommers bruk av sosiale nettverkssteder og belyse virkningen sosiale nettsteder kan ha på ungdoms selvbilde..

1.2 Problemstilling

Med bakgrunn i studiens hensikt er problemstillingen for studien som følger;

«Hvordan påvirkes ungdommenes selvbilde når de bruker sosiale nettverkssteder på internett for å kommunisere med hverandre?»

1.3 Forskningsspørsmål

For å kunne svare på problemstillingen stiller jeg følgende forskningsspørsmål:

Hvordan opplever ungdommen å være den digitale generasjon?

Hvordan håndterer ungdom ny teknologi og de konsekvensene som påfølger?

Opplever ungdommene en forskjell mellom å kommunisere med hverandre via nettsteder kontra ansikt til ansikt?

Hvordan påvirker kommunikasjon på nettsteder ungdommenes selvbilde.

Påvirker bruk av nettsteder ungdommenes psykisk helse?

1.4 Studiens avgrensninger

Ungdommer bruker internett til mange ting, kontakt med venner, lekser, informasjonsinnhenting, spill, musikk, video, blogging og det er mange positive og negative aspekter ved bruk av internett. I denne studien vil jeg begrense meg til ungdommens bruk av sosiale nettverkssteder på nett særlig bruk av Facebook. Mobbing kan bli nevnt, men vil ikke bli et hovedfokus i studien.

1.5 Oppgavens oppbygning

Oppgaven starter med innledning og bakgrunn for tema, med en beskrivelse av hensikten, problemstillingen, forskningsspørsmålene og studiens avgrensninger. I kapitel 2 beskrives den teoretiske bakgrunn for studien. Relevant teori om ungdom, inkludert selvbilde og psykisk helse, internett og sosiale nettsteder, hvordan ungdommer bruker data og kommunikasjon blir belyst. Videre i kapitel 3 redegjør jeg for valg av studiens design og metodologi. I dette kapitlet redegjør jeg også for min forforståelse. Til slutt kommer en metodekritikk. I kapitel 4 beskriver jeg funnene som kom frem i undersøkelsen, for så å diskutere disse i kapitel 5. som avsluttes med en konklusjon i kapitel 6.

.

2. Teoretisk bakgrunn.

I det følgende vil jeg redegjøre for relevante begrep i oppgaven. Sentrale nøkkelord er ungdom, selvbilde og identitet, kommunikasjon og sosiale nettverkssteder på internett.

2.1 Ungdom

”Ungdommen er den tiden du velger masken du skal bære resten av livet” (Aksel Sandemose).

Historisk sett er begrepet ungdom relativt nytt. Begrepet ungdom eksisterte ikke tidligere, det var overgangen fra barn til voksen, ekteskap og etablering av eget hushold som var kriteriet for voksenstatus i middelalder Norge. Innføring av konfirmasjon i 1736 etablerte et klart skille mellom barn og unge voksne. Konfirmasjonsalder ble satt til 14-15 år og det markerte inntreden i de voksnes rekke. Men de var langt fra å regnes som fullvoksne. Konfirmantene skulle ut i arbeidslivet og vise hva de dugde til før de ble verdsatt som voksen (Øia & Fauske, 2010). Fra slutten av 1800 tallet fikk ungdomsbegrepet et nytt innhold. Fra fagdisipliner som biologi, psykologi og pedagogikk ble ungdomstiden beskrevet som en periode med store forandringer både fysisk og psykisk (ibid).

I vestlige samfunn er ungdomstiden sett på som en periode med transformasjon som forbereder barn til livet som voksne (Hauge, 2009). En klassisk formulering av ungdomsbegrepet kommer fra Granville Stanley Hall, referert av Furlong(2009) som skrev at ungdomstiden er en turbulent tid på grunn av store hormonelle forandringer. Selv om mange forskere nå er enige om at ungdomstiden ikke er iboende stressfullt, ser de på det som en periode med store forandringer (Furlong, 2009).

Begrepet ungdom kan kategoriseres og defineres fra forskjellige forståelser og kriterier. Biologisk refererer ungdom til en periode i livet hvor mennesker på samme alder gjennomgår bestemte fysiologiske eller mentale utviklingstrekk. Det handler om puberteten, kjønnsmodning og andre kroppsendringer (Heggen & Øia, 2005). Heggen og Øia refererer til Wyn og White (1997) som ser på ungdomstiden som en sosial prosess, en transisjon fra barndom til voksenhet.

Ungdomsårene er en tid for oppdagelse av seg selv, der ungdommen begynner og prøver ut forskjellige roller og personligheter (Berger, 2006).

Psykologiske teorier knytter seg til forestillinger om at individet er på veg til voksenhet og skal gå gjennom mange forskjellige mentale utviklingsstadier. Den mest sentrale teorien stammer fra Erik Homburger Erikson(1968). Erikson har fått anerkjennelse som den som først fikk fokuset fra den populære og vitenskapelig verden til betydningen av identitet. Han utviklet åtte psykososiale stadier. I følge Erikson utvikler personligheten seg i ulike faser knyttet til bestemte alderstrinn, og han kalte fasene menneskets åtte aldre. Hver fase inneholder kriser og muligheter. Erikson var spesielt opptatt av barnets følelsesmessige og sosiale utvikling og vektlegger betydningen av det miljøet barnet vokser opp i(Kroger 2007). I tenårene, er fasen ”identitet vs rolle forvirring” som vil bli diskutert senere i kapitlet.

Frønes(2006) hevder at den sosiale puberteten som kulturell fase, har sunket nedover i alder. Bak denne forandringen finnes det en rekke faktorer. ”Den generelle kulturelle differensieringen, individualiseringen og barnas økende selvstendighet, barns informasjon om den voksne verden og deres tidligere sosiale modenhet – dette medvirker til en sone mellom barndom og ungdom der man henter fra begge leirer” (Frønes, 2006).

I Norge i dag er barndommen fri fra ansvar bortsett fra skolegang som eneste obligatorisk plikt. Hverdagen konstitueres av lek og læring. I ungdomstiden kommer en gradvis forandring fysisk, psykologisk og sosialt. Ansvar og plikter følger, og det er ventet at ungdommen kan ta selvstendig avgjørelser og mestre sine omgivelser. Kroppen forandrer seg, kjønnskarakteristika og seksuell modenhet utvikles og utseendet blir mer voksent. Nilsson og Lühr (1998) refererer til Hill som beskriver fem psykososiale prosesser som kjennetegner ungdomstiden. De er identitetsutvikling, etablering av nær vennskap, utvikling av selvstendighet, pubertetsutvikling og seksuell modning. I tillegg skjer det en gradvis forandring av roller og rolleforventninger. Ungdommer forventes å løsrive seg fra familien og etablere egne nære relasjoner med likeverdige (Nilsson & Lühr, 1998).

Frønes skriver at mye av premissene for hvordan vi skal få det resten av livet, er lagt ned i ungdomsårene og at ungdomstiden preges av ambivalens og skiftende forventninger (Frønes, 2006) I det ene øyeblikket har ungdommen en voksen identitet og i det andre et barns identitet. Ansvar, plikter og rettigheter varierer fra den ene situasjon til den andre. Idealisme står sterkt hos ungdommer og de er opptatt av sentrale samfunnsmessige og eksistensielle

spørsmål. Likhetsidealisme er viktig mens ulikheter kan oppleves som alvorlig. Deltakelse i det sosiale samfunnet er viktig for ungdommen og er meget viktig i utvikling av eget identitet. Identitetsutvikling skjer med erfaringer og deltakelse i ulike sosiale arenaer. Identitet blir utviklet i en prosess som er en interaksjon mellom familie, jevnaldrende og samfunnet. Gjennom sosial samhandling blir livskompetanse og identitet utviklet (Nilsson & Lühr, 1998).

Et sentralt tema i ungdomstiden er forming av identitet. Nå oppdager ungdommen hvem de er, hva de tror på, hvilke verdier de har og hva de drømmer ut av livet. Ungdommen må akseptere en forandret kropp med nye muligheter for følelser, utagering og for å omarbeide sitt selvbilde (Stone & Church, 1968) Videre skriver Stone og Church at unge tenåringer søker uavhengighet i nye områder som tro og kjærlighet, men på samme måte som da de var yngre. Tenåringene vil ha mer privilegier, mer frihet fra de voksne så de kan bli mer en del av ”Gjengen”, men med liten forståelse for konsekvensene av sine aksjoner. De er opptatt av sin status blant sine likemenn, og vil være så lik dem som mulig.

Psykososial utvikling gjennom ungdomstiden er best forstått som et søk for identitet, for å få en definisjon om hvem er jeg?

2.1.1 Kulturell forståelse av ungdomstiden.

I den ikke vestlige verden og mange primitive samfunn er veien fra barndom til voksen så rolig at den vestlige ideen om den urolige ungdomstiden ikke finnes. For mange kulturer finnes det en seremoni der barnet går over til den voksne alder. (Bar mitzvah, konfirmasjon etc.) I mange samfunn er det ikke mer enn å bytte klær, mens i andre samfunn er det detaljerte ritualer som barnet må gå gjennom for å bli voksen som for eksempel isolasjon fra stammen eller fysisk markering av kroppen. Selv om disse ritualene kan virke vesten voldsomme for oss i vesten, varer de i kun noen uker, mens ungdommer i vestlige land kan vare i 7 år og mer. Stone & Church skriver også at når ritualene i ikke vestlige samfunn er over er rollen til den nye voksen klar og bestemt, mens i vesten kan rollen virke diffus og tvetydig (Stone & Church, 1968).

2.1.2 Selvbilde og identitet

Ulike forfattere bruker forskjellige begreper om hvordan vi oppfatter oss selv; *selvverd*, *selvoppfatning*, *selvvurdering*, *selvbilde*, *selvtillit* og *selvaksept* (Skaalvik og Skaalvik, 2005; Duesund, 1995; Juul, 1996);

Selvbilde kan også betraktes som resultat av en bevisst, kognitiv prosess hvor personen både beskriver og vurderer seg selv, og hvordan personen ønsker å se på seg selv, og hvordan personen presenterer seg for andre. Det kan være å ha enten en positivt eller negativt syn på seg selv, å verdsette seg høyt eller lavt (Rosenberg, 1986).

Selvbilde preges av hvem du er og miljøet du vokser opp i. Det preges i stor grad også av den responsen du får i de forskjellige sosiale nettverkene du befinner deg i. Mesteparten av selvbildet blir derfor skapt ut fra hvordan omverdenen har sett på deg. Med andre ord er ikke selvbildet medfødt, men skapt. På den måten er responsen du får i det miljøet du beveger deg i av stor betydning for utvikling av positivt eller negativt selvbilde (Frønes, 1989).

Mennesker ifølge Hylland Eriksen(2001) har et stort antall identiteter som kan være mer eller mindre viktige i ulike situasjoner at den er påvirket av ytre press og indre ressurser og at identitet alltid er en relasjon som bygger på kontraster og grenser. Identitet kan også defineres utenfra og innenfra (Eriksen, 2001).

Identitet er også et sentralt begrep i litteratur om selvbilde, og brukes ofte synonymt med selvoppfatning (Duesund, 1995; Skaalvik og Skaalvik, 1996). Identitetsbegrepet blir ofte beskrevet som en persons sosiale miljø, hvor de ulike rollene er avgjørende. Det er viktig og ikke knytte begrepet bare til ytre faktorer som klær, skifte av miljø og andre ytre overflatesymboler. Identitet er heller en måte å markere hvem en er på (Duesund, 1995). Identitet handler også om å vite hvem man er.

”Identity formation, finally, begins where the usefulness of identification ends. It arises from the selective repudiation and mutual assimilation of childhood identifications and their absorption in a new configuration, which, in turn is dependent on the process by which a society (often through sub societies) identifies the young individual, recognizing as somebody who had to become the way he is and who, being the way he is, is taken for granted.”(Erikson, 1968 p.159)

Mennesket har behov for sammenheng og mening i livet. ”hvem er jeg? hva er jeg?”

Den fremste utviklings utfordring for barn i alder 6-12 år er motivasjon for å mestre. Gjennom denne tiden strever barn for å få en følelse av mestring i daglig ferdigheter. Ved å mestre ferdigheter øker deres selvfølelse (Erikson, 1968).

Når barnet beveger seg fremover inn i ungdomstiden er en av de største utfordringene å kunne definere seg selv og forme egen identitet (Erikson, 1968; Kroger, 2007). Kroger deler opp ungdomstiden i 3 faser, tidlig adolescens (11 til 14 år), midt adolescens (15 til 17 år) og sen adolescens (18 til 22 år) (Kroger, 2007).

Erikson(1968) teoretiserte at gjennom denne perioden utvikler ungdom en følelse av hvem de er, og begynner å utvikle mål, meninger, holdninger og mange andre nye karaktertrekk. De går gjennom en periode med undersøkelse og utforskning til en fase der de kan akseptere hvem de er.

Ifølge Kroger (2007) er midt adolescens den tid der den unge vil begynne å tenke mer på ”hvem er jeg” istedenfor tidligere der kroppsforandringer har vært den store utfordring. Når ungdommen når 15 år har kroppen for det meste stabilisert seg, de begynner å bli vant til sin ”nye kropp” og begynner å tenke mer komplekse tanker. Familierelasjoner blir reforhandlet og fokus blir mer på venner og kjærlighet, samtidig som tanker over fremtiden og hva rollen dens er i samfunnet i framtiden (Kroger, 2007).

Erikson skriver at midt adolescens begynner med utforming av nye identiteter som ikke lenger er karakteriseres av den lekenhet av barndommen (Erikson, 1968).

Eriksson’ femte steg relaterer seg til ungdomstid, identitet mot rolleforvirring (identity vs role confusion). Det er da samfunnet begynner å kreve at ungdommen finner passende måter og ikke bare å utvikle voksen roller, men også nyfunnet seksuelle drifter og bruk av mer sofistikerte kognitive prosesser innenfra også presser mot andre former av meningsytring.

Det sosiale nettverket rundt et menneske er avgjørende for vår identitet. Begrepet sosialt nettverk fra et psykologisk perspektiv kan defineres som en uformell relasjon mellom mennesker som samhandler mer eller mindre med hverandre. Det inneholder tre viktige aspekter, sosial samhandling, sosiale relasjoner og uformell struktur. Vi er alle et resultat av det vi har opplevd, vår erfaringer fra vår barndom, de relasjonene vi har med andre mennesker på godt og vondt. Vi samhandler fra vi er født til vi dør. Vi spiller de som er rundt oss og de spiller oss. Vi blir hverandres identitetsutviklere og identitetsbekreftere. Som barn og unge er

det begrenset hvem vi omgås med, familien er det viktigste. Men i ungdomstiden får vi mer styring på hvem vi velger å omgås med (Fyrand, 2005).

2.1.2 Ungdom og psykisk helse

En definisjon som kan dekke begrepet psykisk helse er WHO's:

«Mental health is defined as a state of well-being in which every individual realizes his or her own potential, can cope with the normal stresses of life, can work productively and fruitfully, and is able to make a contribution to his or her community» (WHO 2007)

God psykisk helse kan forstås som evnen til å mestre tanker, følelser og atferd. Begrepet psykisk helse brukes i dag som et samlebegrep på psykisk velvære, psykiske plager og psykiske lidelser (Mathiesen, 2007).

Psykisk velvære er ensbetydende med å være tilfreds med livet, føle at livet er meningsfylt og å føle seg lykkelig. Det handler om god livskvalitet og inneholder både kognitive og affektive opplevelser. Kognitive opplevelser er tanker og vurderinger om livet, mens affektive opplevelser er følelsesmessige tilstander som å være glad eller nedstemt. Alle mennesker ønsker å føle psykisk velvære, både de med god psykisk helse og de med en alvorlig psykisk lidelse (Mathiesen, 2007).

Psykiske plager refererer til forekomst av uttrykk som angst, fortvilelse, følelse av meningsløshet, søvnevansker, spiseproblemer, konsentrasjonsvansker, uro m.m. selv om symptomene kan gi høy belastning, er de ikke så store at de kan stilles en sykdomsdiagnose. De inngår ofte i allmenne befolkningsundersøkelser, som i studien «Trivsel og oppvekst – barndom og ungdomstid». Den er brukt som grunnlag for redegjørelsen om tilstanden til barn og unges psykiske helse i Norge.

Psykiske sykdommer eller lidelser er tilstander som er så alvorlige at det kan stilles en sykdomsdiagnose. Disse karakteriseres ved endringer i tenkning, følelser eller atferd, kombinert med opplevelse av psykologisk smerte eller redusert fungering.

Mellom 15 og 20 % av barn og unge i Norge har nedsatt funksjon på grunn av psykiske vansker. Ca halvparten (8 %) er symptomene så alvorlige at de har en diagnostiserbar psykisk

lidelse. De vanligste psykiske lidelsene i barne- og ungdomsårene er angst, depresjon og atferdsforstyrrelser. Omlag 5 % av barn i grunnskolealder antas å ha ADHD (*Psykiske lidelser i Norge: et folkehelseperspektiv*, 2009). Atferdsvansker og hyperkinetiske forstyrrelser er ikke så utbredt blant ungdom, da de opptrer hyppigst blant små barn. Emosjonelle lidelser derimot øker med alderen og opptrer hyppigst i ungdomsårene (Nes & Clech-Aas, 2011).

Internasjonale studier viser at mellom ti til seksten prosent av barn og unge har så mange symptomer på angst, depresjon og spiseforstyrrelser at det går ut over deres forhold til familie, skole og venner. Oppfølgingsstudier har vist at plagene kan vare lenge. Mellom fem til åtte prosent av alle barn og unge antas å ha psykisk sykdommer som er såpass alvorlig at de trenger behandling. Norge ligger omtrent på samme nivå som de andre landene (Helland & Mathiesen, 2009; Mathiesen, 2007).

I 2009 rapporterte 90 % av ungdommer i 10. klasse at de var tilfreds med livet, selv om de føler at de opplever skolearbeidet mer stressende. Ungdommene drikker og røyker mindre enn før og det har blitt mindre mobbing (Samdal, 2009).

Kjønnsforskjeller er gjennomgående i hele oppveksten, og ungdomstiden er en særlig sårbar periode hvor flere jenter enn gutter rammes. Før puberteten er to av tre barn med betydelige psykiske plager og normbrytende atferd gutter, hvor atferdsproblemer og ADHD dominerer. Etter puberteten er to av tre ungdommer med betydelige plager jenter, og angstlidelser, depresjon og spiseforstyrrelser dominerer (Helland & Mathiesen, 2009).

En norsk studie viser til en klar sammenheng mellom selvbilde og psykisk helse. Ungdommer med lavt selvbilde har oftere symptomer som hodepine, magesmerter, søvnløshet, depresjoner og angst enn personer som ikke har lavt selvbilde (Skaalvik & Skaalvik, 2005)

2.2 Internett

Internettet ble utviklet under den kalde krigen som et desentralisert kommunikasjonsnettverk laget for å hjelpe styresmaktene med å holde orden og kontroll etter atomkrigen. I 1969 samarbeidet fire universiteter i USA med forsvarsdepartementet om det nye nettverket og det varte ikke lenge før forskere begynte å dele personlig kommunikasjon på nettet. ”The world wide web” (WWW) ble presentert i 1989 og gjorde det mulig for lokale nettverk å koble seg til andre nettverk (Windham, 2008).

2.2.1 Sosiale nettsteder på internett

Et sosialt nettsted er et "Online sted" der en bruker kan lage en profil og bygge et personlig nettverk som kobler brukeren til andre brukere (Lenhart & Maddon, 2007). En profil er en web side der en oppgir navn, alder og hjembyen, med en mulighet å legge til detaljert kontaktinformasjon, hvor en jobber eller går på skolen og interesser. En kan også legge til bilder, musikk eller video. Profilen blir til en beskrivelse av en selv og representerer hvordan brukeren vil bli presentert på nettet(Fuld, 2009).

Sosiale nettverkssteder begynte å bli populært i 2003, med et nettsted som ble kalt "Friendster", som var beregnet for voksne mellom tjue og tretti år. Populariteten økte ytterligere i 2004, når to internett entreprenører skapte "MySpace.com, der rockegrupper brukte nettstedet til å kommunisere sammen med sine tilhengere og der de også kunne laste ned musikk (Windham, 2008). MySpace var mest egnet for tenåringer og av mellom 150-160 millioner brukere er ca. 25 % under 18 år (Moreno, Parks & Richardson, 2007).

Facebook ble lansert i 2005 og ble fort populær hos tenåringer, selv om det er åpent for alle over 13 år. I 2007 hadde Facebook over 35 million brukere og økte med en million brukere i uka (Windham, 2008). I 2006 ble Twitter lansert og i løpet av 2009 økte Twitter med en million prosent. Det blir sendt over 50 millioner meldinger daglig via Twitter (Brakstad, 2010).

Ifølge Lenhart et al (2007) har 55 % av alle tenåringer som bruker data en profil på et sosialt nettsted som Facebook eller Twitter og de er innom stedene minst en gang i uka. Sosiale nettverkssteder lar ungdom utforske sin identitet, få nye venner og fortsette å videreutvikle langvarig vennskap, utforske sin egen seksualitet, ytre sine meninger og å være kreativ, alt som er normale aspekter av sunn ungdoms utvikling (Mitchell & Ybarra, 2009).

Ungdom bruker mest internett hjemme og til dels på skolen. 84 % bruker internett daglig eller flere ganger i uken hjemme, og 41 % bruker internett daglig eller flere ganger på skolen. Undersøkelsen viser at barna bruker ca. to timer daglig på nettet (Mediatilsynet 2010).

For det meste bruker ungdom internett til underholdning og henting av informasjon. 77 % spiller spill og ser på videoer, 59 % chatter via programmer, 56 % bruker internett i

forbindelse med lekser og skolearbeid, 45 % besøker websider som passer interessene deres, og 42 % besøker venners nettsider og profiler i nettsamfunn (Ibid).

2.2.2 Hvordan bruker ungdom data?

Ifølge Valkenburg og Peter(2006) er ungdommene de som bruker internett desidert mest. De bruker hovedsakelig online kommunikasjonsteknologi som IM (Instant messaging) og ”chatting” (Lenhart, Madden og Hitlin, 2005).

Gjennom bruk av internettet får barn over hele Europa mange muligheter og goder som kan deles opp i 4 grupper, utdanning, læring og digital kompetanse, deltakelse og samfunnsengasjement, kreativitet og selvstendig uttrykk, og identitet og sosial tilknytning (Livingstone & Haddon, 2009).

Bruk av internett og nettsteder har økt dramatisk de siste årene. Ifølge rapporten fra media tilsynet har 58 % av barn egen PC og 46 % har tilgang til PC hjemme, kun 2 % av barn i Norge har ingen tilgang til PC hjemme. Videre funn viser at kun 1 % ikke har tilgang til internett hjemme (Mediatilsynet, 2010).

Bruk av bærbar PC har økt fra 19 % i 2006 til 47 % i 2010. Bruk av felles stasjonær PC har falt i samme tidsrom. Bruken av bærbare PC`er har ført til at PC blir brukt mindre i felles rom, men mer på barnas soverom(Ibid).

Barn blir introdusert tidligere til internett enn før. I 2008 oppga 28 % av barna at de var 6 år eller yngre første gang de brukte internett, mens 27 % svarte det samme i 2010. Gutter begynte å bruke PC tidligere enn jenter, tilsvarende 47 % av gutter i henhold til 31 % av jenter (Ibid).

Studier i Europa viser at bruk av ”instant messaging”(IM) og sosiale nettverkssteder kan bli sett på som en ny mulighet for den sosiale utviklingen av ungdommer. Disse verktøyene blir sett på som spesielt nyttig ikke bare for utvikling av nettsamfunn blant jevnaldrende, men også for å utvide sosiale kontakter og forberede for relasjoner, for ikke å nevne nye muligheter for sjenerte barn å overvinne sin sosiale frykt (Valkenburg, Peter & Schouten, 2005)

2.3 Kommunikasjon, sosiale ferdigheter og sosialt nettverk

”Å kommunisere betyr å sette begreper på det man ønsker å uttrykke, og å uttrykke seg slikt at andre forstår hva man mener. Det dreier seg også om å utvikle evnen til å forstå hva andre sier; ikke bare betydningen av andres ord, men hva de prøver å uttrykke”(Frønes, 2007 s.114)

Det som kan være et skjellsord mellom fremmede, kan være ertende mellom venner, fordi språk ikke bare er forankret i ord, men også i den sosiale og kulturelle sammenhengen de er brukt i.

Sosial følsomhet, evnen til å forstå og evnen til å uttrykke seg er i stor grad nødvendig for å skape god kommunikasjonskompetanse.

«Kommunikasjon er en type samhandling der to eller flere mennesker sender og mottar budskap, og der begge parter både presenterer seg selv og sitt budskap, og fortolker den andre»(Håkonsen, 1998:21)

Ifølge Hummelvoll kan kommunikasjon forstås som *”en vedvarende, dynamisk og foranderlig prosess- og et symbolsk samspill- hvor man påvirker andre og selv påvirke”* (Hummelvoll, Jensen, Dahl, & Olsen, 2004)

Kommunikasjon er mye mer enn ordene vi sier og kroppsspråket vårt. Kommunikasjon skjer på flere plan samtidig. Alt vi gjør, kan forstås som kommunikasjon (Jensen, 2009)

For å samhandle mellom mennesker er kommunikasjon en nødvendig forutsetning for fellesskap og å utvikle felles forståelse. Det skjer i et dynamisk samspill mellom mennesker. Kommunikasjon mellom mennesker skjer ved hjelp av symboler, primært med ord, men også med kroppsholdning, håndtrykk og klær. Hummelvoll skriver at kommunikasjon er både en mangesidig prosess og et symbolsk samspill. Samspillet er influert av persepsjon, verdier og kultur. Psykologiske forhold knyttet til selvilde vil ha en betydning for forløpet av kommunikasjon(Hummelvoll et al, 2004).

God kommunikasjon er lært, og teknikken må øves, men det må ikke stå i veien for det menneskelige samvær, nærhet, følsomhet og medmenneskelighet (Håkonsen, 2009). Det er en livslang læringsprosess.

Kommunikasjon kan bli delt i to grupper, verbal og non- verbal kommunikasjon. 60-70 % av all kommunikasjon er non verbal (Håkonsen, 1999).

Kommunikasjon og samhandling er samspill mellom mennesker. Måten man kommuniserer på uttrykker ens væremåte, ens tanker, meninger og holdninger, og ens evne til å motta budskap fra andre mennesker. Kommunikasjon er en utveksling av budskap, der man veksler mellom å være sender og mottaker i en ofte komplisert prosess. De involverte påvirker hvorvidt kommunikasjonen blir fruktbar, klar og tydelig, eller om det i stedet oppstår misforståelser (Bergh & Fasting, 2001).

Ved å finne ut hvordan ungdom kommuniserer med hverandre får vi bedre kommunikasjon mellom autoriteter og tenåringer. Dette gjør voksne mer bevisste på ungdommenes emosjonelle helse og velvære (Williams & Merton, 2008).

Kommunikasjon er viktig i utvikling av sosial kompetanse. Sosial kompetanse kan bli definert som summen av sosiale ferdigheter og funksjoner som et menneske har (Fyrand 2005). Sosiale ferdigheter kan defineres som atferd som innebærer mestring av de sosiale krav som blir stilt i en bestemt situasjon og som kan tilpasses i forhold til egne behov og reaksjoner fra omgivelsene. Sosiale ferdigheter kan læres (ibid).

For å hjelpe oss med å forstå spillet mellom mennesker, kan vi bruke kommunikasjonsteori.

”Kommunikasjon er en integrert del av sosiale interaksjon, og evnen til å kommunisere er en avgjørende sosial ferdighet... Effektiv kommunikasjon er en forutsetning for vellykket sosial atferd både privat, i utdanning og i yrkesliv. Når ting blir vanskelig, er manglende kommunikasjon eller misforståelser ofte en viktig årsak” (Schiefløe 2004 s. 278)

Samhandling skjer på tre plan, det verbale plan (det vi sier til hverandre), det nonverbale plan (kroppsspråket vårt) og det handlende plan (hva vi fysisk gjør) (ibid)

Kommunikasjonsprosessen kan være vanskelig fordi den består av to parter med forskjellig virkelighetsforståelser. Den er alltid påvirket av de to parternes tanker, opplevelser og væremåte. Det som skjer mellom mennesker, kan styrkes og svekkes ved den måten vi velger å kommunisere på (Fyrand 2005). Å kommunisere er ikke medfødt, selv om mennesket er utstyrt med ulike personlighetstrekk fra fødselen. Alt må læres gjennom oppveksten og den tar aldri slutt, selv om det grunnleggende er lært tidlig i livet (ibid).

Sosiale ferdigheter er en viktig del av å skape et sosialt nettverk. Et sosialt nettverk kan defineres som; *"De menneskelige relasjoner som skaper individets sosiale identitet."* (Seikkula, s32).

Hummelvoll (2012) skriver at hvis kvaliteten på nettverket er god, kan det fungere som en beskyttelse faktor mot psykisk uhelse, og med et sosialt nettverk som er støttende, kan det fungere som en buffer ved livspåkjenninger og kriser for den enkelte. Samtidig kan det også gi konkret hjelp og støtte og bidra til at den enkelte som trenger det søker profesjonell hjelp. Et godt sosialt nettverk bidrar til god livskvalitet.

Å kunne etablere og vedlikeholde forhold til andre mennesker har med sosial trening å gjøre. Hvis vi vil utvikle et godt nettverk er tilbaketrekking og sosial isolasjon uheldig. Vi må huske hvordan det er å være sammen med andre. Ved ikke å vedlikeholde våre sosiale ferdigheter i praksis og få regelmessige bekreftelser på at vi mestrer ulike sosiale situasjoner, kan vi lett glemme vår sosiale trygghet – vår sosiale tillit(Fyrand 2005).

3. Metode.

I dette kapitlet vil jeg presentere mitt valg av forskningsmetode for studien. Jeg vil videre gjøre rede for metode, valget av informanter, hvordan selve undersøkelsen ble gjennomført og for datainnsamling. Fokusgruppeintervju er valgt som metode for datainnsamling og blir beskrevet senere i kapitlet. Jeg vil også beskrive analyse og tolkningsprosessen og etiske refleksjoner knyttet til studien. Til slutt kommer en metodediskusjon.

3.1 Design

Hummelvoll skriver at et av hovedkravene til god forskning er at forskningen har solid metodisk kvalitet (Hummelvoll, Andvig, & Lyberg 2010). Problemstillingen er avgjørende for valg av metode. Det er to hovedtilnæringer i samfunnsvitenskap, kvalitative og kvantitative metode (Holme & Solvang, 1996). Tilnærmingen til problemstillingen ved denne studien har vært å belyse ungdommenes egne erfaringer ved bruk av sosiale nettverkssteder på internett og hvordan de blir påvirket i henhold til selvbilde. Innfallsvinkelen til temaet er erfaringsorientert, med målet om å oppnå større forståelse av fenomenet. Derfor har studien et beskrivende utforskende kvalitativt design.

"I kvalitativ forskning søker man å forstå menneskelig virksomhet, menneskers opplevelses- og meningsverden, deres sosiale og kulturelle systemer og prosesser og de praksiser og relasjoner de impliserer og skaper"(Thornquist, 2003).

Kvalitative studier er ifølge Malterud(2011) forskningsstrategier som egner seg for beskrivelse og analyse av karaktertrekk og egenskaper eller kvaliteter av de fenomener som skal studeres. Mangfold og nyanser blir framhevet i å bruke kvalitative tilnæringsmetoder. Et fenomen kan beskrives fra ulike perspektiver, selv om de perspektivene er irrelevante for problemstillingen en ønsker å belyse. Forskerens perspektiv og posisjon har stor betydning for hvilke kunnskap som blir belyst (Malterud, 2011).

"Målet er og utforske meningsinnholdet i sosiale fenomener, slik det oppleves for de involverte selv innen deres naturlige sammenheng"(Malterud, 2011,s.26)

Kvalitative metoder blir brukt for å få vite mer om menneskelige egenskaper som erfaringer, opplevelser, tanker, forventninger, motiver og holdninger. Forskeren kan spørre etter

meningen, betydning av hendelser og adferd og det er lettere å forstå hvorfor mennesker gjør som de gjør (Ibid), her med et ønske å sette seg dypere inni ungdommenes opplevelser og tanker om nettverkssteder.

Kvalitativ metode har sitt vitenskapelige grunnlag i fenomenologi og hermeneutikk.

Et fenomenologisk og hermeneutisk utgangspunkt bygger på undersøkelsens behov for en riktig og nøyaktig beskrivelse, og en dypere og mer unik forståelse av fenomenet. Fenomenologien som metode brukes for å beskrive opplevelser og erfaringer, mens hermeneutikken er opptatt av å se ting innenfor en kontekst på en bedre måte (Hummelvoll og Barbosa Da Silva, 1996).

Den fenomenologiske metoden bygger på forutsetningen om å bli fri fra sine fordommer og sin forutinntatthet. Fordommer og forutinntatthet er knyttet til både fenomenet som undersøkes og til personen(e) tilknyttet undersøkelsen. Den fenomenologiske tilnærmingen har forutsatt at jeg som forsker har satt min forforståelse i parentes i utforskningen av brukerens livsverden. Ved å sette egen forforståelse i parentes, kan man få tak i den andres livsverden (Thornquist, 2003). Å sette sin forforståelse i parentes krever en bevisstgjøring av egen forforståelse.

Undersøkelsen søker en dypere forståelse av fenomenet som beskrives. Hermeneutikken er opptatt av spørsmålet om dypere forståelse av mening (Hummelvoll og Barbosa Da Silva, 1996). Hermeneutikken beskriver måter å tolke en tekst på, og den søker bevisstgjøring rundt denne prosessen. Den er opptatt av å forklare og å gi mening til en tekst. Hummelvoll og Barbosa Da Silva (1996) sier at tolkningen aldri er mekanisk.

Den hermeneutiske tilnærming søker å forstå det individuelle og unike, i motsetning til naturvitenskapen hvor man ønsker å årsaksforklare. Sentrale begreper i hermeneutikken er vår forståelseshorisont, fordom og den hermeneutiske sirkel(Thornquist, 2003).

Malterud(2011)skriver om tre grunnlaggsbetingelser for vitenskapelig kunnskap, refleksivitet, relevans og validitet. Refleksivitet handler om forskerens forutsetninger og tolkningsramme. Relevans handler om hva kunnskapen blir brukt til og validitet handler om gyldighet, hva forskeren egentlig har funnet ut noe om(Malterud2011). Ulike aspekter av dette blir tatt opp i metodekritikk.

3.2 Litteratur

Studien bygger på original litteratur fra ulike fagfelt blant annet psykologi, medisin, helsearbeid og pedagogikk, supplert med sekundær litteratur. Jeg har forsøkt og bare å benytte litteratur fra det siste tiåret, der det har vært mulig. Fordelen med nyere litteratur er at den fokuserer på barn og unge i dagens samfunn og da gjør det mer aktuell. Litteraturen består hovedsakelig av trykt materiale som bøker, artikler og dokumenter. Det pågår mye forskning om påvirkning av internett, i oppgaven har jeg konsentrert meg om studier angående problemstillingen. Tidligere forskning viste en negativ påvirkning på ungdommene, mens nyere forskning viser til en positiv påvirkning. Ulike nettsteder har også vært nyttig og nødvendig for fremstilling av studien. Følgende databaser har blitt brukt; Helsebiblioteket, Ovid og PsykInfo. Søkeordene var adolescents, identity, internet og social networkingsites, selvbilde og ungdommer. I litteraturbasen Bibsys har jeg søkt på forfattere og litteratur fra søkeordene og gjennom andre fagpersoner, veileder, referanselister i bøker, artikler og andres master- og hovedoppgaver, samt doktorgradsarbeid.

3.3 Min forforståelse

Ifølge Malterud(2011) kan forforståelse sammenlignes som en ryggsekk forskeren har med seg inn i forskningsprosjektet. Innholdet i ryggsekken påvirker forskeren hele veien i hvordan vi samler og leser vår data. Ryggsekken inneholder erfaringer, hypoteser, faglig perspektiv og den teoretiske referanserammen vi har ved prosjektets start(Malterud, 2011)

Som mor til tre barn ser jeg daglig hvor stor innflytelse bruk av PC har på mine barn, og hvordan de er påvirket av den teknologiske hverdag og utvikling. Mitt eldste barn på 18 år var nesten ferdig med barneskolen før PC-en ble tatt i bruk som hjelpemiddel. Mitt yngste barn på 9 år begynte med PC på skolen allerede som første klassing. Mine barn bruker mange timer på PC enten med skolearbeid eller for avkobling. Mine to eldste barn er på Facebook, MSN og flere andre nettsteder.

Som barn var jeg alltid ute med venner og nå ser jeg mine barn sitte på rommene sine og er lite fysisk ute. Jeg bekymrer meg mye over deres sosiale kompetanse og hva kommer til å skje når de møter nye mennesker i den virkelige verden?

Jeg har hatt mange tanker om hvordan ungdommer ser på seg selv og om PC bruk kan stryke eller svekke selvtilliten, selvbilde og identiteten, jeg må innrømme jeg har noen ambivalente tanker. På den ene siden tenker jeg at det kan være lett å forestille seg selv som en annen person når du er mye på PC. Du trenger ikke å vise deg selv for andre. Det kan være lettere å være mindre ærlig og fremstille seg selv med trekkene du innerst inne har lyst til å ha og ikke de trekken du faktisk har. Problemene starter når du skal ut i den virkelige verden og du da må innrømme til for deg selv og andre at du egentlig er en helt annen person.

På den andre siden kan du med å bruke pc, utforske forskjellige sider av deg selv uten og må oppdage det i virkeligheten og på denne måten finne ut sider av deg selv som gir deg mer svar om hvem du egentlig er i en trygg setting.

3.4 Utvalg.

I det følgende vil jeg beskrive hvordan intervjuene ble planlagt, og hvordan jeg rekrutterte ungdommene til fokusgruppe intervjuene.

3.4.1 Planlegging av intervjuene

Før datainnsamlingen startet ble studien godkjent av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

I forhold til problemstilling var det ungdommene i midt adolescens som var aktuelle å intervju. Det var naturlig å kontakte rektoren på en lokal ungdomsskole og jeg skrev et brev til han om studien og om det var mulig å intervju noen av hans elever.

Etter en positiv respons avtalte jeg møte med rektoren og fikk hans samtykke i å utføre intervjuene på hans skole.

3.4.2 Rekruttering

I samråd med rektoren ble det bestemt at alderen på informantene skulle være mellom 15 og 16 år, å gå i tiende trinn. Ifølge rektoren som kjente til elevene var tiende trinn de elevene som

ville kunne bidra med mest informasjon. Siden intervjuene skulle skje i begynnelsen på skoleåret følte han at de var mest modne med tanke på at mesteparten var ferdig med puberteten og de var best til å gi informative reflekterende svar. Med tanke på at Kroger sier at midt adolescens er den tiden der kroppslig forandringer har stabilisert seg og det er da ungdommen begynner å tenke mer på eksistensielle ideer (Kroger, 2007), var derfor elever på 10.trinn den mest passende aldersgruppe å bruke.

Etter å ha snakket med rektor og teamleder på tiende trinn skrev jeg to brev et til elevene og et til sine foresatte. Brevene inneholdt informasjon om studien og spørsmål om skriftlig samtykke fra de foresatte, dersom eleven var interessert i å delta i studien. Nittiåtte elever fikk brev hvorav sytten var interessert i å delta. Etter å ha mottatt samtykke fra de foresatte ble en dato bestemt for intervjuene. Ungdommene skal intervjues ved bruk av fokusgruppe intervjuer som er et gruppeintervju der hensikten er å få deltakernes egen personlige erfaringer, holdninger og synspunkter fra et miljø de selv er involvert i eller samhandler i (Dalland, 2007; Malterud, 2011).

Med tanke på Malteruds anbefaling om at en fokusgruppe bør være på mellom fem til åtte personer, ble ungdommene delt i to grupper. Gruppe sammensettingen ble foretatt av teamlederen på tiende trinn som kjente elevene, for å få et bredt mangfold i hver gruppe og skape to grupper som kunne snakke godt i sammen.

3.5 Datainnsamling

Videre vil jeg beskrive gjennomføringen av fokusgruppeintervjuene, og transkriberingsprosessen.

3.5.1 Fokusgruppe intervjuene

Ved å bruke fokusgruppeintervjuer skal samhandling mellom informantene i gruppen kunne bidra til at informasjonen blir mer omfattende ved at glemte erfaringer aktiviseres, og utløse informasjon som kan ha blitt holdt tilbake (Halvorsen, 2002).

Selv om datatilfanget kan bli styret av gruppedynamikken tar det også hensyn til at oppfatninger og erfaringer med de sosiale omgivelsene i interaksjon med hverandre blir utviklet (Ibid).

Siden informantene i studien er ungdommer, skriver Halvorsen (2002) at et fokusgruppeintervju kan virke mer uformelt enn individuelle intervjuer, noe som bidrar til at informantene kan føle seg mer avslappet.

Petersen-Sweeney(2005) skriver at ungdom kan synes det er vanskelig å snakke om opplevelser og følelser med en fremmed voksen og at de kan føler at de må svare på spørsmål om det de tror forskeren vil høre. Med fokusgrupper er samtale mer avslappet og informantene har felles interesser om temaet og er oppfordret til å dele ideer og tanker i gruppen. Fokusgrupper representerer et mer naturlig miljø enn et individuelt intervju (Peterson-Sweeney, 2005).

Ifølge Malterud(2011) skal fokusgrupper bestå av mellom 5-8 informanter som snakker sammen en til to timer under ledelsen av en moderator. Samtalene blir tatt opp på lydbånd, men Malterud skriver at det også kan være nyttig å ha en sekretær (co - moderator) tilstede, selv om sekretæren ikke skal delta i samtalen(Malterud, 2011). Det ble benyttet en semistrukturerte intervjuform se vedl.3(Kvale 2006:72). Intervjuguiden til det semistrukturerte intervjuet inneholder gjerne de temaene som skal dekkes, i tillegg til forslag til spørsmål. Fordelen ved denne typen intervju er at det er åpent for forandringer, slik at man kan følge informantenes fortellinger og komme med oppfølgingsspørsmål. Intervjuguiden ble formulert med tre hovedkategorier med nettsteder, ungdom og selvbylde og kommunikasjon, med oppfølgingsspørsmål under. Mitt ønske var at samtalen skulle flyte fritt, mens samtidig skulle holde seg innenfor de relevante emnene. Jeg ville at intervjuet skulle være som en diskusjon, der jeg kunne stille oppfølgingsspørsmålene underveis jfr. Kvale(1997). Spørsmålene prøvde jeg å formulere i et dagligdags språk som ville få ungdommene til å føle seg mer avslappet og forhåpentligvis å kunne snakke friere.

Intervjuene ble tatt opp digitalt og co-moderatoren skrev notater under intervjuene. Etter intervjuene snakket jeg og moderatoren om intervjuet og hvordan vi hadde opplevd det. Med tankene fra moderatoren fikk jeg en bedre helhets opplevelse.

Moderatorens rolle er mer styrende, hun skal sørge for at alle informantene deltar og få sagt noe, hun skal følge med dynamikken i gruppen og bidra til å få samtalen til å bli mest mulig forankret til temaet. Co – moderatorens rolle er å observere og skrive ned detaljer som hovedmomenter og forhold som ikke tas opp på lydbånd som kroppsbevegelser og ansiktsuttrykk(Malterud, 2011).

3.5.2 Intervjuene

Intervjuene ble foretatt over en dag. Et møterom på skolen ble brukt og intervjuene ble foretatt i skoletiden. Intervjuene varte i ca. en time. Jeg hadde foretatt et prøveintervju uten co-moderator for å prøve ut intervjuguiden noen dager på forhånd (vedl.4). Det ble ikke gjort noen forandringer med intervjuguiden.

Av de sytten som meldte seg på intervjuene, var to av informanter syk denne dagen og da ble det to grupper, en på 8 ungdommer og den andre på 7 ungdommer. I den ene gruppen var det tre jenter og fem gutter, og i den andre var det fordelt på 3 jenter og 4 gutter.

Informantene ble ønsket velkommen og moderator og co moderator ble presentert.

For å minske nervøsiteten blant informantene ble studiens hensikt, konfidensialitet og taushetsplikt gjentatt. Alle informantene undertegnet en taushetserklæring.

For å la alle snakke presenterte informantene seg for hverandre, samtidig som det ble en referanse for meg i å kjenne igjen informantene under transkribering av intervjuene.

3.5.3 Transkribering

Lydopptak ble transkribert av meg. Malterud(2011) mener det er flere grunner til at forskeren selv transkriberer intervjuene. Den som deltar i samtalen *”husker gjerne momenter som oppklarer uklarheter eller som er av betydning for meningen i teksten”*(Malterud, 2011 s.77). Forskeren kan bli kjent med materialet på en ny måte gjennom en detaljert og tidlig tilgang til materiale. Validiteten av analyse materialet kan bli styrket.

”Transkripsjonen innebærer en ny sammenheng som kan gi rom for andre ettertanker og slutninger, og utgjør i virkeligheten en begynnelse på de spørsmålene vi stiller mer eksplisitt i analysefasen” (Malterud, 2011 s.78)

Kvale sier at transkribering er viktig for å få oversikt over materialet, noe som gjør det mer strukturert og egnet for analyse (Kvale, 1997). Transkribering er en del av analyseprosessen, flere vurderinger blir foretatt under prosessen.

Det finnes flere dataprogrammer i forbindelse med transkribering. Jeg bestemte meg for å skrive direkte fra lydbåndet siden det var av god kvalitet. Intervjuene ble skrevet nøyaktig av med pauser og alle ”hmm’er” og ”err”. Pausene ble timet og antall sekunder skrevet inn.

Jeg hørte først på lydbåndene tre ganger og så begynte jeg å skrive, dette var en tidskrevende prosess.

Det transkriberte materialet ble totalt på sytten tusen ord.

3.6 Dataanalyse

”Analysen skal bygge bro mellom rådata og resultater ved at materialet blir organisert fortolket og sammenfattet. Med utgangspunkt i problemstillingen stiller vi spørsmål til materialet, og svarene er de mønstrene og kjennetegnene som vi gjennom systematisk kritisk refleksjon kan identifisere og gjenfortelle”(Malterud, 2011s.91).

Malterud anbefaler nye forskere å følge en foreliggende analysemetode istedenfor å finne sin egen vei gjennom all datamateriale. Hun hevder at systematisk tekstkondensering (SLC) er godt egnet for deskriptiv tversgående analyser av fenomener som skal beskrives i et materiale fra mange informanter for utvikling av nye beskrivelser og begreper. Metoden er inspirert av Giorgis fenomenologiske analyse og grounded theory (Malterud, 2011).

I følge Malterud(2011) gjennomføres analysen i 4 trinn,

Helhetsinntrykk - fra villnis til temaer.

Meningsbærende enheter – fra temaer til koder.

Kondensering – fra kode til mening.

Sammenfatning – fra kondensering til beskrivelser og begreper.

Helhetsinntrykk - fra villnis til temaer

Jeg leste gjennom alt datamateriale flere ganger for å få et helhetsbilde. Malterud(2011) sier at på dette stadiet er helheten viktig samt at en arbeider aktivt for å legge egen forforståelse og

teoretiske referanseramme til side. Først når alt er gjennomlest kan en begynne å oppsummere sin inntrykk, temaer skal komme til syne. Temaene representerer et første intuitivt steg i å organisere materialet.

Meningsbærende enheter – fra temaer til koder

I dette trinn blir den delen som skal studeres nærmere organisert. Jeg delte opp teksten systematisk, for å identifisere meningsbærende enheter. Meningsbærende enheter er tekst som på en eller annen måte ”bærer med seg kunnskap om et eller flere av temaene”(Malterud, 2011).

De meningsbærende enhetene ble merket i teksten og systematisert. Systematisering er koding som tar sikte på å fange opp og klassifisere de meningsbærende enhetene som ble funnet. Jeg klippet ut disse sitatene og begynte å fargekode enhetene i forskjellige temaer.

”koding innebærer en systematisk dekontekstualisering, der deler av teksten hentes ut fra sin opprinnelige sammenheng for senere å kunne leses i sammenheng med beslektede tekstelementer og den teoretiske referanserammen” (Malterud, 2011:104).

Kondensering – fra kode til mening

I analysens tredje trinn abstraherte jeg den kunnskapen som hver av kodegruppene representerer. Mening ble hentet ut ved å kondensere innholdet i de meningsbærende enhetene som ble klassifisert og organisert i det forrige trinnet. Materialet blir redusert til grupper med dekontekstualiserte meningsbærende enheter som fortalte om informantenes erfaringer og opplevelser.

I tråd med Malterud(2011) ble hver kode gransket for subgrupper, som er nyanser i hver kodegruppe som beskriver forskjellige meningsaspekter.

Sammenfatning – fra kondensering til beskrivelser og begreper.

På dette trinn satte jeg sammen bitene igjen – rekontekstualisere. Grunnlag skal legges for nye beskrivelser eller begreper.

3.7 Ethiske vurderinger.

«Etikk er den verdibaserte refleksjonen mennesker gjør om sine handlinger og sin atferd for å unngå at de verdiene de setter høyt, blir forsømt eller krenket, eller for å fremme realisering av disse verdiene.»(Lingås, 2008)

Helsinkideklarasjonen ligger til grunn for all medisinsk forskning (Førde, 2010). Som sykepleier styres jeg også av etiske retningslinjer for sykepleierforskning i Norden(sykepleiernes samarbeid i Norden, 2003).

Informert samtykke står sentralt i Helsinkideklarasjonen og sier at det forskningsetiske ansvaret hviler på forskeren, men at uetisk forskning ikke kan forsvares på grunn av et informert samtykke. Helsinkideklarasjonen sier også at vitenskapens og samfunnets behov for ny kunnskap aldri kan forsvare at forskningsobjektet utsettes for unødig (og ufrivillig) ubehag og risiko. Hensynet til ”sårbare” grupper står også sterkt i Helsinkideklarasjonen.

”Ethiske avgjørelser hører ikke til noen enkelte del av intervjuundersøkelsen, men må foretas gjennom hele forskningsprosessen” (Kvale, 1997,s. 65).

Et brev ble sendt til både rektor og skolesjefen i kommunen med en forespørsel om å gjennomføre en intervjuundersøkelse ved ungdomsskolen.(Vedlegg1)

Etter å ha fått tillatelse fra skolesjefen og den respektive rektoren ble en dato bestemt der jeg kunne informere ungdommene.

Istedenfor og bare levere et informasjonsskriv til alle elevene ønsket jeg å gå i klassene og muntlig forklare hensikten med oppgaven og finne ut om det på generelt grunnlag var noen interesse for å delta. Et informasjonsskriv til ungdommene sammen med et informasjonsskriv til deres foresatte ble delt ut.(se vedlegg2 og 3)

Studien er meldt Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) for å sikre personvernet er ivaretatt. Studien ble godkjent(vedlegg 5) med ønske om at informantenes foresatte fikk informasjonsskriv samtidig med informantenes informasjonsskriv. (19.april 2010 saks nr 24017) Informasjonsskrivene ble revidert og kopi ble returnert til NSD.

Et krav for å gjennomføre et kvalitativt forskningsintervju er at man i forkant av undersøkelsen har innhentet informantenes *informerte samtykke*. Mine informanter fikk i forkant av intervjuene først muntlig informasjon og så et skriv der jeg forklarte hva studien skulle gå ut på. Jeg understreket at de kunne trekke seg på et hvilket som helst tidspunkt i prosessen, og at all informasjon de gav meg skulle gis på frivillig basis. Lydopptak, skriftlig materiale og navn vil bli slettet ved studiens slutt.

På grunn av alderen på informantene og deres umyndige status, ble foresatte informert og samtykke undertegnet samtidig med informantene.

3.8 Metodekritikk

Er metoden relevant for å belyse problemstillingen? Siden forskeren er sitt eget forskningsinstrument kan ikke vurdering av kvalitative datas kvalitet knyttes til fastlagte kriterier som i kvantitative undersøkelser, og derfor må det argumenteres for troverdighet ved å gjøre rede for den betydning dette kan ha. Som grunnlagsbetingelser for vitenskapelig kunnskap trekker Malterud (2011) frem relevans, validitet og refleksivitet. Graneheim og Lundman(2004) mener pålitelighet, troverdighet og overførbarhet er sentrale aspekter når man skal vurdere kvaliteten på forskningen.

Troverdighet handler om det fokus studien har og referer til hvor bra dataene og analyseprosessene korrelerer med hensikten av studien. Det første spørsmålet angående troverdighet handler om studiens fokus, valg av informanter, datainnsamling og analyse. Ved å velge informanter med ulike erfaringer øker muligheten for å belyse forskningsspørsmålet fra ulike perspektiver (Graneheim & Lundmann, 2004). I denne studien har jeg intervjuet ungdom i samme aldersgruppe, men begge kjønn er representert. Ungdommene hadde ulike interesser. Dette gir en bredde i informasjonen og svarene som de gir. Ungdommene var alle etnisk norske, det hadde vært interessant å ha intervjuet ungdommer fra en annen kultur og sett om det var forskjeller i hvordan de brukte nettsteder og hva de opplevde der.

Pålitelighet handler om mengden av datamateriale og hvordan det forandrer seg over tid, og endringer i forskerens avgjørelser gjennom analyseperioden. Det kan skje med mye datamateriale innhentet over tid, men samtidig som forskeren intervjuer flere vil forskeren få inn nye perspektiver som kan påvirke fokuset (Graneheim & Lundmann, 2004).

Når det gjelder litteratur har jeg i denne studien i størst mulig grad brukt primærkilder. Dette er en fordel da man leser den originale teksten, uten andre forfatteres innlagte tolkning som er tilfelle når sekundærkilder benyttes. På den måten kan man unngå faren for feiltolkninger som kan føre til at den opprinnelige meningen blir mistolket. I enkelte tilfeller har jeg vært nødt til å referere til sekundær litteratur, dette har blitt gjort når søket etter den primære kilde har vært umulig å skaffe enten via Bibsys eller på biblioteket. Med bruk av sekundær litteratur kan det

har blitt mistolket av den sekundære kilde, men etter å ha studert teksten nøye, er jeg fornøyd at den originale mening er riktig.

Overførbarhet handler om hvordan resultatene kan overføres til andre settinger og grupper. For å legge til rette for overførbarhet er det viktig å gi en klar og tydelig beskrivelse av kulturen og konteksten, av utvalg og karakteristikk av informantene, datainnsamling og analyseprosess. En rik presentasjon av funnene sammen med passende sitater vil også forsterke overførbarheten (Graneheim & Lundmann, 2004). Denne studien har et lite utvalg. Dermed er det vanskelig å si at utvalget i denne undersøkelsen og deres svar er representativt for en større populasjon og andre sammenhenger. På den annen side er det gjennom hele forskningsprosessen blitt foretatt grundige analyser og tolkninger av de data som er innhentet, og resultatene er blitt tolket og koblet opp mot teori. En kan derfor si at resultatene kan gi leseren en pekepinn på hvordan ungdommer bruker og opplever sosiale nettverkssteder. Jeg mener likevel det er vanskelig å generalisere disse funnene, fordi utvalget er så lite.

Litteratur og forskning angående bruk av sosiale medier er veldig populært for tiden og mange nye studier blir publisert hver dag. Men det finnes mange kvantitative studier om internettbruk og ungdom, men få kvalitative studier. Mange studier fokuserte også på mobbing og dataavhengighet. Å finne studier med ungdommenes egne opplevelser var ikke lett og har krevd mange søk i forskjellige databaser. Men med så mange nye studier som blir publisert, måtte jeg ta en avgjørelse å begrense søk etter nye studier etter intervjuene var tatt. Det kan være at jeg har gått glipp av en viktig studie som kunne ha vært av stor betydning for studien, men med tidsaspektet er det en bestemmelse jeg har vært nødt til å ta.

Jeg mener at mitt valg av fokusgruppeintervjuer var riktig for den gruppe jeg skulle intervjuer og for å prøve å svare på min problemstilling. Det var ungdommenes subjektive opplevelser i forhold til deres livsverden jeg var interessert i og jeg vurderte at å kunne snakke sammen i grupper var best egnet til dem.

Jeg vurderte individuelle intervjuer, men mente at det kunne bli vanskelig for ungdommene å møte meg alene og snakke om sine opplevelser, fordi å snakke om opplevelser og følelser til en fremmed person kan være vanskelig særlig for en tenåring. Jeg ønsket en avslappet tone i intervjuene, der ungdommene følte seg nok avslappet til å glemme at jeg og co-moderatoren var der og kunne snakke fritt. Men hadde jeg hatt individuelle intervjuer ville jeg sikkert ha

fått en del informasjon som kanskje hadde forandret resultatene, med at kanskje noen av ungdommene hadde snakket om personlig ting de ikke ville si i en gruppe.

Jeg hadde gjerne ønsket en gruppe til, slik at jeg hadde fått mer materiale å analysere, men det var ikke mulig. Intervjuene fant sted like før de skulle på en stor tur. Det er mulig at responsen hadde vært bedre om intervjuene ble foretatt etter turen. Turen er en fast tur i begynnelsen av 10 trinn som ungdommene hadde forbedret seg for i lengre tid og de var tydelig spent over å reise. Hadde jeg ventet med intervjuene til etter turen, kunne kanskje responsen vært bedre, men det er vanskelig å si siden de skulle ha et stor skriftlig prosjekt i etterkant av turen. I samarbeid med rektoren ble også tidspunktet for intervjuene diskutert og han mente at etter turen og påfølgende høstferie ville ungdommene ha mye skolearbeidet å konsentrere seg om.

Ungdommene var ivrige til å snakke, det var noen som snakket litt mer enn de andre, men alle fikk en sjanse til å snakke. Samtalen gikk i ett med bare en merkbar periode der ingen sa noe. Gruppe nr to snakket litt mer enn den første gruppen. De holdt seg godt innenfor tema og svarte grundig når de ble spurt et spørsmål. Den første gruppen virket mer nervøs, det kan ha en sammenheng med at dette var mitt første ordentlige gruppeintervju og det tok litt tid for alle å slå seg til ro. Med den andre gruppen hadde jeg forstått litt mer av hvordan det er å lede et gruppeintervju. Det kan også hende at den første gruppen var satt sammen ungdommer som var litt mindre verbale enn den andre gruppen.

Etter å ha lyttet på lydbånd er det et par steder jeg ønsket jeg hadde spurt om de kunne utdype mer om et utsagn de kom med. For eksempel når ungdommene snakket om kommentarer de fikk på facebook, skulle jeg ha gått dypere inn i hvilke kommentarer de fikk og hvordan de opplevde det der og da, og videre i ettertid.

Når det gjelder lydbåndet hadde dette god kvalitet, og det var lett å høre hva informantene sa. Nonverbal kommunikasjon kommer ikke fram på lydbånd, men jeg under intervjuene skrev jeg ned momenter samtidig som co moderatoren også observerte og noterte. Dette styrker validiteten på funnene.

4.0 Presentasjon av resultatene

I dette kapitelet vil jeg presentere funnene fra fokusgruppeintervjuene. De to gruppene var forskjellige, hvor den ene gruppen var mer reservert og den andre gruppen mer åpen og verbale. Men begge gruppene var reflekterte og snakket fritt om sine opplevelser om temaene. Tre hovedtemaer kom til syne med flere sub temaer.

TEMA	KODE	MENINGSBÆRENDE ENHETER
UNGDOMMENES TEKNOLOGISK HVERDAG	Alltid i kontakt Besettelse Distraksjon Enkelhet Framtiden	<ul style="list-style-type: none"> • Frekvens • Være på nett • Vanskelig uten nett • Lett å glemme tiden • Tidsfordriv • Alltid noen der • Slipper å gå ut • Hvor fort det går • Hva om 10 år?
VENNER	Samhold Å være en del av gjengen Å være seg selv	<ul style="list-style-type: none"> • I virkeligheten- reaksjon i samme øyeblikk -ærligere - mer følelsemessig • På nett- lettvint -mistolkes - tidsbruk • Er det viktig? • Hvilken gjeng er riktig for meg? • Vanskelig å vite hvem jeg er • Viktig å bli akseptert for meg. • Selvbilde
UNGDOM, HVA ER DET?	Forventninger Press Ansvar Frihet	<ul style="list-style-type: none"> • Til seg selv • Til venner • Til foreldre og skolen • Mote • Lekser • Nettvett- sikkerhet • Økt ansvar = Mer tillit • Utvide horisontene

Fremstillingen understøttes av sitater fra fokusgruppeintervjuene. Sitatene er i størst mulig grad fremstilt slik de ble formidlet og er markert i kursiv. Teksten har blitt bearbeidet noe for å gjøre fremstillingen lettere tilgjengelig for leseren, men uten at meningsinnholdet er endret.

4.1 Ungdommenes teknologisk hverdag.

Ungdom er storforbrukere av dagens teknologi. Alle informantene hadde sin egen PC og mobiltelefon, for det meste smart telefoner og I-Phone. PC-en ble skrudd på så fort de kom hjem og ofte sto de på til ungdommene la seg om kvelden

MSN og Facebook viser seg å være de mest populære nettstedene for ungdommene. Alle hadde sin profil på Facebook, og MSN ble flittig brukt for å kunne kommunisere med hverandre.

Å være på nett var noe som var viktig for dem og de følte ubehag når de ikke kunne logge på nettet. De var også klar over at det var veldig lett å bli distraheret og bruke tiden på uviktige ting.

4.1.1 Alltid i kontakt

Ungdommene sa at de brukte sosiale nettverkssteder som Facebook, MSN hver dag og at det var en nødvendig del av hverdagen. Alle sa at det ikke gikk en dag uten å logge seg på, og ofte kunne de logge seg på flere ganger i løpet av dagen

”Jeg logger på så fort jeg kommer hjem, så er jeg ofte med venner på ettermiddagen og så på kvelden logger jeg på igjen”.

”Ja, det er ikke en dag jeg ikke er på facebook, til og med på hytta har vi internett, så det sier litt”

Når de regnet ut hvor mange timer de satt på PC i løpet av en dag så sa alle at det var minst fem timer.

”I hvert fall 5 timer hver dag, Jeg logger meg på MSN så fort jeg kommer hjem og Facebook”

De snakket også om hvor ofte de sitter sammen, men kommuniserer via PC. Det ble også en del latter over hvordan foreldrene kontakter dem selv når de var i samme hus. Mange foreldre sender meldinger til dem via e-post, facebook eller mobilen om når det var middag etc.

”Men det er sånn hvis jeg lager mat og det er bare broren min og meg hjemme, så gidder ikke jeg å rope ned til han. Jeg går på MSN og skriver nå er det mat liksom”.

”Hvis det begynner å bli ganske sent og det er på tida jeg skal legge meg, sitter Mamma 2 etasjer opp og sender ofte melding at nå må jeg gå og legge meg, istedenfor å komme og si det til meg”.

Ungdommene var tilgjengelig hele dagen enten på PC eller på mobil, de anså dette som helt naturlig, men innrømte at det var godt å ha ”alene tid”

”Av og til er det godt og bare å være for meg selv”

4.1.2 Besettelse

Ungdommene innrømmer gjerne at det å være på nettet er meget viktig for dem, de føler at det har blitt en besettelse der en føler seg uvel hvis det går lengre tid uten å være pålogget.

”Jeg føler meg veldig hjelpsløs hvis jeg ikke har dataen. Prøvde 3 dager en gang og da hadde dataen krasjet da følte meg veldig hjelpsløs, så da måtte jeg dra ned og kjøpe en ny en”

Ungdommene innrømte at de følte uro hvis de ikke var på nettet, de følte en del avhengighet med å kunne være på Facebook og se hva de andre drev med.

”Ja, jeg merker at jeg er avhengig av facebook, jeg må bare sjekke den”.

Å kunne forestille seg et liv uten PC var veldig vanskelig, de har blitt så vant til at PC er en nødvendig del av livet og hvis det ikke var til stede ville det være veldig rart for dem.

”Og det er jo sånn at ungdommen i dag, alle har jo, alle tar det som en selvfølge at alle skal ha PC, mobil og TV og sånt. Det er sånn, har du ikke det så er der rart,”

Ungdommene var fornøyd med at det nå finnes mobiltelefoner som de kan logge seg på internett med, det betydde at de ikke var så avhengig å sitte hjemme foran en PC skjerm. De

snakket om en skoletur de skulle på der det ikke var lov å ta med seg PC. Når de ble spurt hvordan det ville det gå uten PC, var de ikke så bekymret fordi de hadde mobil og Ipod.

”Mobilen begynner å bli en liten PC nå det blir å gå med PC i lomma hele tiden”

”Jo vi bruker mobil også, jeg bruker opp pengene mine på kortet hele tiden hver måned, så jeg sender veldig mange meldinger”

4.1.3 Distraksjon

Ungdommene fortalte mye om hvor viktig det var å være på nett, men de fortalte også at det var veldig lett å bli distraheret. Selv om de hadde gode intensjoner om å gjøre lekser og annet skolearbeid, var det veldig lett å se hvem som var på facebook og de andre nettsidene og da kom skolearbeidet fort i annen rekke.

”Det kan bli mye stress etter hvert fordi du jo kan falle ut veldig fort. Da kan det bli veldig mye arbeid på en gang”

”Du kan dette fort ut når du har lekser og da har du mer å ta igjen senere”

Men de også innså mulighetene for å få hjelp med lekser via Facebook, selv om lekser ofte ble glemt når de kom på nettet.

”Hvis du har noen lekser du ikke skjønner, så er det bare å logge inn på facebook med en gang og da bare glemmer du å gjøre lekser. I hvert fall jeg”.

Ungdommene bemerket hvor fort tiden går når de var på nett og at særlig skolearbeid ofte blir levert i siste laget.

”Jeg har dettet ut 2 dager fra en lekse skulle bestemme meg for å gjøre leksene, men det gikk ikke jeg skal gjøre dem i morgen, tidsfrist. Da må man levere da må man gjøre det”

Skolearbeid kommer ofte i siste rekke som en av ungdommene forklarte.

”Jeg tror jeg satt 12 timer på søndag på PC og så fikk jeg gjort halve norsk innleveringa Halve samfunnsfags innlevering fikk ikke gjort mye, ja ca. 12, 13 timer”

Ungdommene fortalte at om de bare skulle være på Facebook en liten tid, ble det ofte mye lenger tid enn de hadde regnet med.

”Hvis man bare skal ta kjapp tid på facebook, så begynner en å skrive til deg og så må du svare gjelder det om leksene kan man bli der en stund”

”Det er veldig bra tidsfordriv altså, suger tiden”

Tiden ville bokstavelig gå fra dem og de oppdaget at de hadde brukt mye lengre tid enn de regnet med.

”Fordi jeg skal egentlig legge meg klokken 10 og så alltid ender jeg opp med å legge meg klokka 12”

4.1.4 Enkelhet.

Å kunne kommunisere med hverandre via nett syntes ungdommene var bra. De slapp å gå ut og følte at de sparte en god del tid. Nesten alle trente eller hadde andre organiserte aktiviteter utenfor skolen og følte at det var vanskelig å få tid til å gjøre alt de hadde lyst til og da var nettbruk genialt.

”Det hadde vært litt kjedelig for det er slitsomt å måtte dra til en hver gang en må prate til dem”

De var opptatt med den praktiske logistikken av hvor mye tid det tok for å reise til venner og de følte at det ble mye enklere å kunne kommunisere via nettet.

”Det er vanskelig med de utenfor skolen vår. Og vi vil sikker ikke ha tid til å møte og da må man liksom planlegge så mye i forveien da for og vær med. Det er mye enklere å ta på webkamera og MSN for å se personen”

Kjedsomhet var ikke et problem for ungdommene, de fortalte at det alltid var noen å snakke med på nett.

4.1.5 Framtiden

Ungdommene relaterte godt til den teknologiske utvikling som skjer i dag og hvor fort det går. De hadde vanskeligheter å forstå hvordan deres foreldre og ikke minst besteforeldre klarte seg uten PC og mobil telefon.

”De var faktisk ute, de lekte med hverandre. De var ute med faktisk null tilgang til noe teknologisk, mobil telefon og sånne ting også tenker jeg da, herregud åssen hadde jeg klart meg da”

”Pappa sier ja når jeg var like gammel som deg så hadde vi en bil og den var det plass til så og så mange i, det var ikke setebelter baki og det var en telefon og hver dag når jeg kom hjem fra skolen etter lekser, da dro jeg på jobb og plukket steiner på en potet jordet”

De snakket også mye om hvor viktig det var for dem å følge med på den nye teknologien og hvor fort de selv kan falle utenfor.

”Tenk at du stenger deg helt utenfor verden og låser deg inn på et rom med bare tilgang til mat og do. Ingen ting ellers ingen ringing ikke noe TV, null PC. Ikke radio ingenting. Du sitter der et år og så kommer du ut igjen og du skjønner ingenting ”

Det ble en diskusjon om sol stormer som kunne ødelegge all teknologien og hva ville skje med dem etterpå. Noen av guttene hadde lest at dette ville antakeligvis skje i desember 2013.

”Det er noe som de vet nå og hvis teknologien kommer til å bli borte i noen måneder, så, kommer verden til å bli helt handikappet. På grunn av at vi er avhengig av teknologien. Alt blir jo borte, inkludert klokke”.

Men tross alt så de viktigheten av og ikke bli så avhengig på teknologien og prøve å finne på andre aktiviteter å gjøre.

”Det er kjempe viktig at du har noe annet du kan gjøre. Faktisk selv disiplin nok så du kan sitte og tenke litt på noe annet, tatt en sykkel tur, sparket litt fotball, bare sånn ting,”

De kunne også forstå hvor vanskelig det er for foreldrene å kunne følge med i utviklingen og skjønnte at de ville sannsynligvis få de samme utfordringene når de ble voksne.

”Nei, men jeg tror at kanskje vi som vokser opp nå får samme problem som foreldrene våre på en måte sånn som vi kommer til å være udaterte og de som vokser opp da får nyere teknologi.”

Hva utviklingen kunne bli hadde ungdommene mye å si om. Det var mange forestillinger om hva de kunne vente seg om fremtiden, men de var alle enig om at det ville skje mye mer over nettet, de kunne se for seg at det ville bli slutt på å gå på skolen og at all forelesing ville skje

over internett. Ungdommene mente at dette kanskje var en utvikling i feil retning. Det ville da bli mye mindre kontakt med venner og da kunne det fort bli ensomt.

”Ja og de fleste vennene mine er fra skolen”

”Og det kan jo hende at du møter en venn eller to i uka istedenfor å gå på skolen og møte noen hundre hver dag”

”De fleste som vi avtaler noen ting med eller finner på å gjøre ting med, det gjør vi på skolen”

4.2 Venner

Venner er meget viktig for ungdommene, enten de var venner på facebook eller i virkeligheten. Selv om de kunne innrømme at de hadde opptil 700 venner på facebook innrømmet de at de beste vennene var de vennene de hadde kontakt med på en daglig basis.

Det virket som venner var viktigere for ungdommene enn foreldrene, søsken og skolen. Men selv om de var opptatt av hva vennene syntes om dem, var de bestemte på at det var viktig å være seg selv.

4.2.1 Samhold

Å være sammen med noen eller å gjøre noe i lag var viktig for ungdommene. Mange av ungdommene var fysiske aktive og deltok på flere treninger i løpet av uken. De var enig med hverandre om at det var viktig å være sammen med andre, mens det var også viktig å kunne være alene til tider.

En god venn var det viktigste for ungdommene, en venn de kunne fortelle alt til og en de stolte totalt på.

”Hvis du har en skikkelig god venn med en person, da vet du at du alltid har den å komme til hvis du har noen ting å snakke om og den respekterer deg for den du er.”

Når ungdommene ble spurt om hvordan de skaffer venner på facebook, var det ofte gjennom bekjentskap i den virkelige verden eller gjennom andre venner som allerede var på Facebook.

”Sier man hei til en, en gang så kommer man jo etter på facebook ikke sant eller hvis du går inn på en person, så står det om mange felles venner de har og hvis de har en del felles venner, så da er jeg gjerne med. Burde ha møtt hverandre en gang og da tenkt meg om hvorfor jeg ikke kan være venn med dem.”

Ungdommene ble spurt om hvilken voksne de var venner med på facebook og om de var venner med foreldrene sine på Facebook, da svarte de for det meste at foreldrene ville de helst ikke være venner med.

”Jeg har heldigvis klart å holde foreldrene vekk fra facebook”

”Søstera mi er på facebook og hun prøver å legge på meg som venn, men jeg godtar det ikke.”

Men de syntes at det var artig å være venner med andre voksne i familien, særlig besteforeldrene.

”Jeg er venner med foreldrenes venner men ikke mine egne”

”Men morfar har facebook og han er jeg venn med”

”Jeg er venn med mormor, men hun er jo 80 år og forstår ingen ting av det”.

”Jeg er venn med onkelen min”

Ungdommene snakket mye om hvordan det er å ha virkelige venner og ”Nettvenner” De så alle ut til å foretrekke og ha venner i virkeligheten, særlig hvis det handlet om et følsomt tema.

”Jeg synes det er bedre å snakke ansikt til ansikt fordi at da kan man liksom få en klem da hvis du liksom begynner å grine og det får du ikke gjennom nettet, så det blir bedre å snakke med de ansikt til ansikt”.

Den personlige interaksjon var viktig for dem og kunne vise følelsene til noen og se at de ble gjenspeilet.

”Kommer an på hva du skal prate om. Skal du prate om følelser er det mye bedre å prate face to face fordi først så slipper du å skrive alt og så får du satt mye mer ord på følelsene og så ser du på hvordan den andre personen reagerer og så la person si egentlig hva dem tenker”.

”Jeg tror det blir styrket hvis du prater ansikt til ansikt for da legger du mer av deg selv i samtalen”,

Men de innrømte at av og til kunne det å håndtere følelser være vanskelig, og at det da var lettere og kunne bruke litt tenketid på hvordan de skulle svare

”Men noen ganger kan det være enklere å snakke på Facebook og sånn for da får du mye lenger tid på å tenke på hva du kan si og sånn”

”Men på nettet er der lettere å komme med bra svar for da man legger tid til det for at man bare si hvis de lurere på hvorfor de bruker så lang tid så kan du si at du har spist eller gått ut med venner og sånt. Så de er lettere å komme med bedre svar på nettet.

Reaksjon og interaksjon med ansikt til ansikt kommunikasjon var mye lettere å tolke enn kommunikasjon via PC, men det var blandete følelser om hva som var best.

”Det er mye enklere å sitte bak en skjerm og men det er mye morsommere å dra ut med folk og opplever ting, i hvert fall små turer og sånn”

”Kanskje det er lettere hvis det er noe vanskelig å snakke om, å snakke gjennom nettet for da er det bare å skrive det”

”Noen er litt snillere i virkeligheten og noen er skikkelig frekke på MSN

”Du får litt mer personlighet i virkeligheten da. Mange er ganske like på MSN og internett”.

En del av ungdommene hadde begynt å tenke på og ha mindre venner på facebook, de så ikke vitsen med å ha mange venner, uten at de egentlig kjente dem. Å holde styr på opptil 700 venner begynte å bli komplisert.

”Vel jeg har slettet alle de jeg har som venner fordi jeg fant ut det var jævlig dumt å ha en gjeng med folk jeg ikke kjente så veldig mye. Kommer aldri til å snakke med dem”.

”Jeg var på en facebook chat system der du kan treffe mange nye mennesker så la jeg til og så fjernet jeg det. Og det ganske fort. Jeg har ikke behov for det, folk jeg ikke har møtt og ikke kommer til å møte.”

Men selv om de hadde begynt å slette venner, var de veldig bestemte på at det var noen de ikke kunne slette, selv om de ikke kjente personen personlig.

”Ja men med Cato Zahl Pedersen, han må du bare legge til uansett”.

Mens intervjuene ble foretatt hadde det vært en artikkel i den lokale avisen om Facebook og å gi hjerter til de på Facebook en likte. Ungdommene ble spurt om hva de synes om det. Det var delte meninger om det, særlig jentene syntes det var helt greit, mens guttene syntes det var en sløsing av tid.

”Sånn hjertegreie det har jeg”.

”Det er veldig plagsomt fordi det blir så mye av det alle det er mange som gjør det. Det dekker alle de andre tingene.”

De snakket om at dette kunne ha en betydning for selvtilliten og hvor mye en liten kommentar eller hjerte kunne påvirke en annen.

”Men for noen er det kanskje viktig for selvtilliten kanskje det er vanskelig å svare på dette, men jeg tror ikke det bør satses på det eller går for det, da bare for hjerter, for at alle skal like deg da.”

”Men hvis man får et ærlig resultat kan det ødelegge mye”

Ungdommene ble spurt om ærlighet på nett og hvor viktig var det for dem. De innrømte at det var mye lettere å være uærlig på nett, siden det ikke var noen som kunne se dem.

”Ingen kan høre om du snakker sant”

”Ironi er ganske vanskelig å oppfatte på internett”

Å lyve på nett virket ikke som et problem for ungdommene.

”Jeg kan lyve om alderen og sånt hvis det er en side der man må være 16 år eller sånt da skriver jeg at jeg er 16 år hvis jeg vil se hva det er på denne side og sånne ting. Det er veldig

lett, så det blir liksom ikke noe hinder. Får ikke noe dårlig samvittighet av dette, jeg bare gjør det.”

Til og med å lyve til sine beste venner var ikke et problem, særlig når det gjaldt lekser. Mange så på bytting av lekser en vennetjeneste, men de kunne også bli lei når det skjedde mye.

”Man kan jo begynner å ljuge etter hvert og si at du ikke har gjort det. Kan jo fort bli lei av det og.”

”For da ser man ikke utrykket til den andre personen, da er det mye enklere.”

Men de forsto også problematikken med at det kunne skape misforståelser.

”Ingen kan se hvordan den andre personen reagerer når du sier noe”

Venner trengte de for å kunne håndtere alt som skjer rundt dem, de forsto hvor viktig venner var for selvbildet deres og at en del av identiteten kommer fra hvilke venner en har.

”Ja det er jo kanskje derfor det er fint å ha venner som en kan slappe av med og sånt. Får da litt bedre selvtillit i hverdagen. Er jo ganske viktig i ungdomstiden og ja det tror jeg.”

”Identitet er vel fra hva man driver med, hva slags venner man har og noe med hva man har gjort med foreldrene. Jeg tror det blir mest av venner og hva man driver med.”

4.2.2 Å være en del av gjengen

De følte at det var viktig å være sammen med ungdommer som hadde de samme interessene og tankene, og at det også var viktig at andre i gjengen godtok alle som individer.

”Jeg er jo meg selv og også en del av en gjeng så er det viktig for meg selv å være selv siden jeg er i en gjeng fra før med å være meg selv”

Mange var veldig bestemt på at de andre i gjengen måtte akseptere dem for hvem de er og at det var lov å tenke og oppføre seg annerledes, men så lenge det ikke var i konflikt med gjengens ideer og perspektiver.

”Det gjelder å finne sin gjeng da og være seg selv i denne gjengen, ikke være i en gjeng hvor du ikke er deg selv men i en gjeng der du er deg selv. Det er veldig viktig.”

Ungdommene forsto at selv om de kunne ha sin egen individualitet, var det likevel nødvendig å kunne tilpasse seg til gruppen for å bli akseptert.

”En skal jo gjerne ha likhetstrekk med sin miljø da, men du kan jo godt skille deg litt ut fra din miljø, med klesstil og sånt. Det er ikke så, man bør være litt likt.”

Gjengene på skolen var ganske bestemte og ungdommene innrømte at det av og til var vanskelig å gå over til en annen gruppe.

”Hvis denne gjengen vi pleier å være med oppe i klasserommet hadde gått ned og satt oss med de som driver med idrett så og hadde begynt å snakke med våre ting, hadde de begynt å lure på hva vi egentlig drev med eller motsatt.”

Å ha status i miljøet rundt seg og å være populær var også viktig for ungdommene, selv om de ikke innrømte selv at de ville være populære snakket de om de andre ungdommene rundt seg.

”Men det er mange som vil bli i den populære gjengen, bare for å få status.”

De så også fordeler med å være med i den populære gjengen.

”Hvis du går over til en gjeng som er mer populær, så kan du snart få flere fordeler i denne gjengen da og bli bedt på flere bursdager for eksempel eller det er bare sånne små ting liksom. Få litt status”

Men de fortalte at det var mye viktigere å være populær i den gjengen som passet dem enn å være i den populære gjengen og ikke være så godt likt.

”Hvis denne gjengen ikke er så veldig populære blant de andre, så er man populær i denne gjengen og det er det som teller”

Ungdommene snakket mye om farene ved å være med i en gjeng der du ikke kunne være deg selv, og innså at det ville være veldig uheldig for vedkommende ikke bare sosialt, men også psykisk.

”Det er jo sånn hvis du er i en gjeng som du synes ar gjengen din er så teit, vi er ikke noe populær eller noe sånn, så kan det jo hende at du ditcher denne gjengen og vil prøve å være med de populære. Men de populære, de liker deg ikke, de synes du bare menger deg og da vil du tilbake til den andre og da er det sånn du går fra gjeng til gjeng og da kan du bli satt helt utafor. Så det er viktig og ikke vær så opptatt av om du er populær eller. Bare vær deg selv og finne din gjeng liksom.

Selv om populariteten var betydningsfull for ungdommen, var det viktigste at de ikke følte noe press på seg i gjengen. Det var viktig å føle seg bra og være akseptert for den man er.

”Man leter etter noen å være med så, da skal man ikke føle noe press, vi velger ikke noe som vi føler som press hele tiden. Det hadde blitt for slitsomt i lengden når jeg drar til venner og sånt da er jeg der for å slappe av, for å ha det morsomt, sitte og spille eller gå ut og spise kebab”

Ungdommene diskuterte hvordan det er å bytte gjenger. De forsto de som byttet gjenger, men følte at å være sammen med andre og måtte forandre seg selv for å kunne passe inn var å fornekte seg selv. De skjønnte at noen valgte å gjøre det, men at de ville ha vanskelig med det selv.

”Men det er jo det samme sånn som hvis jeg henger i et miljø, vil jeg overbevise meg selv at jeg må være en annen en. Da er det på en måte noe gærent med meg psykisk, hvis jeg vil overbevise meg selv at jeg er en annen en og jeg klarer det. Da er det noe gærent med meg.”

Mens noen av ungdommene var bestemt på at de ikke ville forandre seg for å passe inn i en annen gjeng, var det andre som så at det var mulig å forandre seg selv for å passe inn i gjengen og at det var en normal del av utviklingen til ungdommene.

4.2.3 Å være seg selv

Det var viktig for ungdommen å være seg selv og samtidig bli akseptert i en gruppe. De lurer fortsatt på hvem de er. De innså at de måtte være ærlig mot seg selv om hvem de var, og at det ville være for vanskelig for dem å være en annen person for å passe inn.

”Men det viktigste er at du finner noen som liker deg for den du er”

Selv om det og ha venner var viktig, var det kvaliteten på venner som betydde mest. Nære venner de kunne betro seg til var viktigere enn å være i en stor gjeng på skolen.

”Ja det er bedre å ha 2 gode venner som jeg er med hele tiden enn å ha mange som jeg bare ser på skolen”

Når de ble spurt om ”hvem de er” og deres identitet hadde de fleste vanskeligheter med å beskrive seg selv.

”For å være helt ærlig, vet jeg ikke helt selv hvem jeg er”

Spørsmålet om hvem de er, var tydelig noe de har fundert på.

”Nei, det er et spørsmål jeg stiller meg flere ganger daglig. Hvem er jeg, hvem er jeg egentlig inni meg.”

”Nei, jeg må gjøre ting for å finne ut hvem jeg er. Jeg liker å reise mye og sånn og jeg lærer meg en del om sånn. Nei jeg finner egentlig ikke noe ut på internett, er ikke akkurat om å søke på wikipedia om det.”

Ungdommene ble spurt om de trodde bruk av nettsteder som Facebook kunne ha en betydning på selvbildet deres. Dette var et spørsmål de hadde ikke tenkt så mye over. Til å begynne med var de sikre at nettbruk ikke hadde noe betydning, men så begynte de å tenke over hvordan de brukte nettet og hvordan sine venner brukte nettet, og da begynte de å se noen sammenhenger.

”Tror ikke at selvbildet blir så veldig mye stryket på internett. Man kan liksom være en helt annen person ikke sant, man greier ikke å være den samme hvis du ar dårlig selvtillit, greier du ikke å være den samme i virkeligheten som på internett, da kan du, du kan da være veldig bra på data mens du har dårlig selvtillit men på nettet er du skikkelig gangster”.

”Men i forhold til folk du egentlig kjenner de du går på skolen med kanskje ikke har så mye kontakt med det blir å få kontakt med de på internett, kanskje de får bedre selvtillit i forhold til de da tar kontakt på skolen og får snakke med dem”.

Ungdommene snakket om en bekjent av gruppen som la ut et nytt profil bilde på facebook hver uke. Guttene følte at jenta som la ut bildene var forfengelig og ville alle skulle vite hvor pen hun er, mens jentene så det som et forsøk for å styrke selvtilliten og selvbildet hennes.

”Men det er jo sånn for eksempel når dere går rundt og kommenterer RR at hun legger ut masse bilder og sånn annet hver dag og at hun bruker mye sminke og det er noe hun kanskje gjør for å få et litt bedre selvbilde, men når dere gjør det kan det hende at det kan senke selvtilliten hennes”

Det ble til mye diskusjon angående denne jenta, jentene forsøkte å forklare for guttene at hun var veldig usikker på seg selv, mens guttene mente at hun likte å vise seg frem.

”Man får jo opp selvtilliten litt når hun tror på de kommentarer på facebook.”

”Men hun legger utrolig mye om seg.”

”Hun legger ut mange bilder, men alle bildene får utrolig mange fine kommentarer.”

Ungdommene var enig at kommentarer fra andre på Facebook kunne være avgjørende for utvikling av selvbildet deres. Gode kommentarer styrket selvbilde, mens ufine og stygge kommentarer ville svekke selvbilde.

”Hvis man har et fint bilde på profil siden. Får man over 50 kommentarer på den så tenker du kanskje jeg er litt pen.”

Ungdommene innrømte også at de likte å beholde fine kommentarer. På den måten følte de fikk en status blant vennene sine med å ha mange kommentarer knyttet til et bilde, i tillegg til at det ga dem en følelse av velvære.

”Jeg har et bilde som har 70 kommentarer på, så jeg har ikke lyst til å slette det fordi jeg vil vise at jeg har fått mange kommentarer.”

Ungdommene var enig i at Facebook kunne være både positiv og negativ, avhengig av hva slags respons de fikk.

”Får du mange fine kommentarer på et bilde føler du deg bra”

”Noen ganger kan du kommenterer på andre har stort interesse for og da er det noen som skriver at de liker statusen, men hvis du kommenterer noe du selv har interesse for, en personlig interesse som ikke så mange andre bryr seg om, da er det ikke sikkert du får så mange kommentarer og folk som liker deg. Da kan det være negativt.”

Selv om mange følte at selvbilde ble stryket på Facebook, syntes de at den fysiske kontakten var den viktigste.

”Jeg tror det blir styrket hvis du prater ansikt til ansikt for da legger du mer av deg selv i samtalen,”

”Det er vel fra hva man driver med, hva slags venner man har og noe med hva man har gjort med foreldrene. Jeg tror det blir mest av venner og hva man driver med.”

Ungdommene ble spurt om de kjente noen på skolen eller i vennekretsen deres som ikke hadde en facebook profil. To stykker ble nevnt og de snakket over hvor imponert de var at de hadde ikke vært påvirket av sine venner å bli medlem.

”Nei, men jeg har jo spurt hvorfor de ikke har facebook og de svarer at de gidder ikke å ha dem liksom. De har ikke noe behov for det så da tror jeg at de egentlig ikke bry seg så veldig mye om det. Det er skikkelig tøft å si det st de ikke gidder å ha det. At det ikke er noe poeng.”

4.3 Ungdom, hva er det?

Å bli ungdom var spennende for ungdommene, men de så også utfordringer med både fordeler og ulemper. De hadde en lang diskusjon der de diskuterte hvilken alder i ungdomstiden som var best, 16 og 18 var best, mens 15 og 17 følte de var et ventear, der ingenting egentlig skjedde. Alle var ferdig med puberteten og de følte selv at de hadde forandret seg en del siden begynnelsen av ungdomsskolen.

”Man begynner å tenke på litt andre ting enn på barneskolen sånn som å gjøre lekser, være med venner begynner å bli mye mer viktig.”

4.3.1 Forventninger

Ungdommene var veldig klare over at livet som ungdom nå var mer alvorlig enn da de gikk på barneskolen. De så tilbake på barneskolen med nostalgi

”Men jeg savner å gå på barneskole og sånn, bare det”

”Og de 3 årene vi har gått på ungdomsskole nå, på barneskolen kunne vi leke, men hvis vi leker her blir vi stemplet som barnslig”

Nå ble det ventet mer av dem og de følte alle en del forventninger fra venner, skolen og foreldrene.

”Og så er det så sykt mye forventning av alle, venner, foreldre, lærere, slekt alle har forventninger. Lærere forventer at du kunne det og det og sånn. Foreldrene forventer at du skal få gode karakterer. Venner forventer at du skal ha ting og være kul og oppføre seg som de liksom”

De snakket mye om forventninger til karakterer på skolen og at de nå var i tiende klasse, og det hadde det fått større betydning.

”Det med karakterer og sånt, så har jeg funnet ut i 8 og 9 at jeg prøver å være mest mulig nøytral til det med karakterer. At du slipper det stupet at du tror du ligger der og at du finner ut at du ligger der.”

Mens de var opptatt med alt som var forventet av dem som ungdommer, forsto de at forventninger fra andre var en del av livet og ikke bare igjennom ungdomstiden.

”Men tenk på forventninger til foreldrene når du kommer hjem eller når jeg kommer hjem, så forventer jeg at det skal være mat, jeg forventer de skal hjelpe meg med lekser at de liksom handler inn og liksom sånn. Det er jo sånn ting du tar for gitt.”

”Vi legger jo størst forventning på foreldrene våre egentlig, det er jo sånn kan jeg få en ny mobil, så håper vi på å kunne få en ny så”

4.3.2 Press

Ungdommene følte en del press i forbindelse med ungdomstiden. De snakket om en del samarbeid på nett med lekser og enkelte følte at de var presset til å hjelpe andre med lekser.

”Hvis noen trenger hjelp til for eksempel lekser og spør om en lekse du allerede har gjort, er det sånn at vi kan si at vi ikke har gjort det. Det er liksom vanskelig å si nei du får gjøre det selv”

Særlig jentene følte en del press blant ungdommene med hvordan de ser ut og hva slags klær de bruker og om de ikke ville innrømme det selv, kjente dem til flere jenter som følte seg presset.

”Ikke jeg, men jeg kjenner som følte da at hun måtte være perfekt liksom og det gikk jo ikke bra for å si det sånn. Så for noen er det viktig for hvordan dem ser ut, men noen er fornøyd sånn som meg”

En av jentene snakket om sin lillesøster som følte at hun måtte ha merkeklær for å bli godtatt.

”Lillesøstera mi går her og det er liksom at hun må ha sånn Bjørkvin hettegenser som koster 400-500 kr. Hun må ha en sånn og så må hun ha merkeklær.”

De andre jentene i gruppen kjente seg igjen i utsagnet og innrømte at de også følte seg sånn tidligere i ungdomskolen, men at de tenkte annerledes i tiende trinn.

”Jeg følte at det første året var det veldig viktig med sånn som lillesøstera di fordi jeg tenkte og det må jeg ha fordi da blir jeg godtatt, men så tenkte jeg over hvor latterlig det var egentlig. Så jo eldre man blir mindre tenker man på det, da er man fornøyd med sånn man er. I hvert fall de fleste.”

4.3.3 Ansvar

Med ungdomstiden kom mer ansvar og det følte ungdommene at de var klare til å påta seg, men de forsto at det fulgte med konsekvenser.

”Det er hvis du for eksempel blir full da for eksempel og så blir du fersket, så forsvinner jo liksom tilliten fra de så det er ulempen så”

Nettvett var også viktig for ungdommene og de følte at de hadde god nettvett, selv om de innrømte at de hadde lagt ut bilder og noen upassende meldinger på nett som ble slettet fort etterpå. De forsto til en vis grad at selv om meldingen var slettet, kunne meldingen fortsatt finnes et eller annen sted på nettet, noen kunne ha kopiert den for eksempel. Ungdommene skjønnte ikke konsekvensene av det, dersom de ikke så meldingen lenger så var den borte for dem.

”Men er det noe du angrer på, hvis jeg sier noe her da så angrer jeg at jeg sa det kan jeg ikke bare trekke det tilbake og skjule alle spor, men på facebook hvis jeg poster en status og jeg angrer på at jeg skrev den så sletter jeg den bare.”

Å være på Facebook føltes tryggere enn å være på andre nettsteder, ungdommene følte at de hadde mer kontroll og at Facebook hadde bedre kontroller og grenser enn andre nettsteder. Ungdommene fortalte at de la ut mer på Facebook en de gjør ellers.

”På Facebook legger jeg ut på en måte nesten alt da, men hvis jeg skal på andre steder legger jeg bare ut fornavnet mitt”

”Det er bare på facebook en kan man kan si en del på facebook fordi det er en del det er bare de man kjenner som du er venner med. På andre nettsider da sier man bare litt. Selv om facebook er ikke så skummelt som andre ting”

”På facebook må du legge inn en person for eksempel for å se bilder og sånn at bilder bare skal synes for vennene dine så da er facebook litt tryggere på en måte.”

Et par av ungdommene var bekymret over hvem som kunne ha innsyn i Facebook kontoen deres.

”Jeg har sperret profilen min så det er bare venner.”

”Noen er på facebook og de tør ikke å legge folk til venner i tilfelle de legger til feil folk.”

Ungdommene følte at de hadde bedre nettrett enn sine foreldre, muligens på grunn av at de hadde større digitalt kompetanse.

”Jeg tror det for jeg tror foreldre generasjonen har ikke samme nett erfaring. De har ikke vokst opp med å sitte på nettet og gjøre forskjellige ting.”

”Jeg tror det har noe med at den voksne generasjonen har hatt et helt annet oppvekst enn det vi har hatt. vi har vokst opp med for eksempel alltid å vite regler om nettet og ikke å legge ut det og ikke og gjør det, mens den voksne generasjonen kom inn litt annerledes og har ikke fått den samme opplæringen fra de var små og det vel kan kanskje føre til at de er mye mer åpne enn det vi er.”

Noen av ungdommene hadde store bekymringer for det foreldrene skrev på sine profiler på facebook, personlig informasjon som de aldri ville ha lagt ut.

”Pappa har facebook og sånn som jeg har sett det, voksne er mer til å skrive følelser på statusen enn ungdommen. De kan skriv alt og bare legge ut om alt de har gjort”

”Ja, men mamma sier at du må ha nettvett og vær forsiktig med hva du legger ut og sånn, men så er hun på facebook, jeg er ikke venn med henne men hun har lagt ut hvor hun har gått på skole, når hun er født, hvor hun jobber og alt mulig sånn.”

Ungdommen var også veldig klar over hvor lett det var ikke å være helt ærlig overfor foreldrene sine i forhold til det de gjorde på nettet.

”De greier ikke å ha kontroll på oss vet du”

Ungdommene var veldig klar over at det var lett å mistolke det som var skrevet på facebook og at de tenkte nøye over alt de skrev

”Jeg har en sperre, jeg skyller ut hvis jeg skriver på facebook jeg skriver mens jeg tenker, det kan jeg skrive på facebook, det kan jeg ikke skrive på facebook. Det går så automatisk av seg selv liksom og alt mulig.”

Selv om de sa at de har en sperre på hva de skriver, har de opplevd at noen har blitt mobbet på nett, og at de tenker mer ikke bare over hva de legger ut på nett, men også hva andre legger ut om dem.

”Jeg er litt kritisk til åssen bilder andre legger ut om meg da på en måte”

Ungdommene fortalte at det ikke alltid var så lett å få upassende bilder og kommentarer slettet.

”Det er noen hvis de blir spurt om å slette det, sier de nei og så blir de der på en måte”

Men de sa også at det ikke alltid var lett å tolke reaksjoner ansikt til ansikt, blick osv kunne lett misforstås og skape problemer.

”Men det er ikke bare med facebook folk liksom da en får problemer. Du trenger ikke å si noe, det holder med en blick. Hvordan du ser på en person liksom Du ikke trenger å mene noe med det men denne personen kan tolke det at det der er litt rar og sånt uten å ha sagt noe som

helst, kanskje personen har litt dårlig selvbilde fra før og tror litt lite på seg selv. Kanskje blikket var ment for den personen bak deg, men du tror at det var til deg”.

4.3.4 Frihet

En av de positive aspektene med å være ungdom var at ungdommene opplevde mer frihet. De fikk lov til å utvide sine horisonter, de fikk lov til å være ute lenger og ikke være så avhengige av foreldrene, selv om det kom med visse forbehold.

”Man får lov til mer, man får være lengre med venner, får være hjemme alene, det begynner å bli herlig etter vi har hatt 15 år med foreldrene”

”En får mer frihet da”

Ungdommene forsto at hvis de ville ha mer frihet, fulgte det med en del ansvar og tillit fra foreldrene og skolen for å få det til.

”Det blir et visst ansvar på deg og da. Får du tillit, må du ta vare på den du kan jo miste det og da blir det litt strammere regler og det er sånn du må gjøre i ungdommen er å bygge opp tilliten til foreldrene dine, så du får lov til ting. Det er ganske godt å være hjemme alene, bare være med venner”.

5.0 Diskusjon

Utgangspunktet for oppgaven var å få kunnskap om hvordan ungdommer bruker sosiale nettverkssteder og hvordan det påvirker dem, om det har noe betydning for deres selvbilde. Hvor mye er de på nettstedene og hva de opplever når de er på det. Har de positive opplevelser og hvordan opplever den kontakten på nett i forhold til kontakt ansikt til ansikt.

Diskusjonen følger forskningsspørsmålene.

5.1 Hvordan opplever ungdom å være den digitale generasjon?

Dagens ungdom er bombardert med teknologien, de er virkelig som Tapscott beskriver ” den digitale generasjon” der foreldrene er sett på som inkompetente teknofober, mens barn har et intuitiv spontant forhold til digital teknologi.

”For many kids, using the new technology is as natural as breathing. Technology is the means to their empowerment”(Tapscott, 2009)

Dagens ungdom er raske til å ta i bruk ny teknologi, som Internett, dataspill, chatting, blogging, mobiltelefon og bruk av nettbretter. Utvikling har gått så fort at forskerne rundt om i verden ikke har klart å følge med(Torgersen, 2004).

Livingstone (2002) skriver om hvordan denne teknologiske utviklingen blir oppfattet. Mens optimistene ser dette som nye muligheter for demokrati og politisk deltagelse, kreativitet, selvpresentasjon, lek og spill, samt en viktig kilde for informasjon, ser pessimistene på det som slutten på barndommen, der barn presenteres tidligere til en voksenverden. Interaktive medier forsterker individualiteten og det private levesettet på bekostning av nasjonal kultur og tilhørighet. Det blir til en sammensmelting av entusiasme og angst, samt en redsel på enkeltindivider og samfunn på å følge denne utviklingen, ledsaget av en redsel for ikke å klare å følge med (Livingstone, 2002).

Ungdommene i studien var veldig fornøyd med at de hadde tilgang til teknologien, de syntes synd på sine foreldre som måtte gå ut for å møte venner da de var unge og syntes at livet nå var bedre. De innrømte selv at de ikke manglet noe og at livet var veldig bra. Ingen av ungdommene i studien mangler mobiltelefon eller tilgang til PC. De viste en del uro hvis

enten PC eller mobilen gikk i stykker. Ungdommen virker fornøyde med å være i den teknologiske verden vi er i. De er komfortable og tilfreds med livet.

Med teknologien som utvikler seg i en stor fart, klarer ungdommene å følge med? Ungdommene i studien var veldig trygg på sine egne datakunnskaper, mens de syntes synd på de voksne som ikke var så datakyndig. Selv om de innrømte at de hele tiden måtte holde seg informert og at det kunne være lett å falle av. Selv om ungdommene tror at de har store teknisk ferdigheter har studier vist det motsatte. Ungdommer har vist seg å ha en begrenset forståelse av det tekniske, og den sosiale kompleksiteten i internett, og de viser en begrenset kunnskap heller enn en korrekt forståelse, samtidig som de har begrensede ressurser til å utvikle sin forståelse (Yan, 2009).

5.1.2 Hvordan håndterer ungdom den nye teknologien og de konsekvensene som følger?

For ungdommene i studien var bruk av teknologi helt normalt. De brukte nettet hver dag, ofte opptil flere ganger og innrømte at det er en viktig del av livet. Dette stemmer med andre studier (Helland & Mathiesen, 2009; Hepsø & Lierstøl, 2010). For dagens ungdom er det utenkelig og ikke å være tilkoblet nettet i løpet av dagen. Hvis de ikke er på PC'en hjemme, har de nettbrett eller en smart telefon som de kan bruke ute. De er tilgjengelige tjuetimer i døgnet. Er dette sunt, gir det et usynlig press på et menneske at det aldri kan være helt alene? Den eldre generasjon som har opplevd et liv uten å kunne bli kontaktet tjuetimer i døgnet vet at de bare kan skru av nettet, mobilen og bruke tid for seg selv, men ungdommen som har aldri erfart dette, kan de?

Ungdommene snakket om hvordan det ville være å være uten nett, og sa at de ville føle seg utrygge. Utsagnene i Nova rapporten ” ungdom som lever på PC» om hvordan det ville være å være uten PC stemmer med studien min (Torgersen, 2004). Å bruke PC'en var en så normal del av livet at det ville skape problemer, slik som å kommunisere med venner, gjøre lekser og manglende informasjonsadgang. Men etter å ha tenkt litt kunne de også se noen fordeler med og ikke være koblet til nettet hele tiden. De ville blant annet ha større mulighet for å komme seg ut, og kanskje få litt tid alene. Selv om ungdommen brukte mye tid med lekser på data, var de klar over hvor mye tid de satt foran skjermen og hvor lett det var å bli distraheret fra skolearbeidet de egentlig skulle gjøre. Om det kan skyldes på internettet eller på manglende

motivasjon for lekser kan diskuteres. Det kan også diskuteres effekten av ”multitasking”. Forskere har vist at det er få som klarer og multitaske. En undersøkelse der studenter som er vant til og multitaske, gjorde en oppgave der de skulle lese en tekst samtidig som de ”chattet” på nett. Resultatene viste at jo mer studentene ”chattet”, jo mindre forsto de av teksten (Fox, Rosen & Crawford, 2009).

Ungdommen i studien snakket mye om hvordan de kunne spare tid med å bruke PC, men de snakket samtidig om hvor mye tid som plutselig ble borte mens de var på PC. Tid er et stort samtaleemne i media. For noen år siden var det stor bekymring over hva alle skulle gjøre med all den ekstra fritiden de fikk med alle de tidsbesparende hjelpemidlene. Det virker som om selv om vi har fått mer fritid, har vi mindre tid for oss selv. Samfunnet har blitt høyteknologisk, der alle må holde tritt eller så faller de utenfor. Ungdommene i studien la merke til det og uttrykte bekymring over denne situasjonen, og selv om de lo av hvordan livet var da deres foreldre og besteforeldre var ungdom, forsto de hvor vanskelig livet kunne være hvis de ikke konstant fulgte med på den nyeste teknologien.

5.1.3 Forskjellen på nettkommunikasjon kontra ansikt til ansikt

Venner er en viktig del av ungdomstiden og venner begynner å bli viktigere enn familien (Nilsson & Lühr, 1998). Ungdommene i studien var enige om at i denne fasen av livet hadde venner begynt å bli viktigere, familien var fortsatt viktig, men det viktigste var å være tro mot deg selv. Gjennom ungdomstiden begynner ungdommen å løsrive seg fra foreldrene kontrollen og blir mer involvert i samvær med venner og peer grupper (Kroger, 2007). Med bruk av facebook kunne ungdommene være i kontakt med sine beste venner uten å gå ut av døra. Selv om et par av ungdommene hadde venner på nett som de aldri hadde møtt før, hadde majoriteten venner som de hadde truffet i det virkelige liv. Subrahmanyam, Reich, Waechter & Espinoza (2008) beskriver i sin studie at mesteparten av brukerne innrømmer at de kun legger til mennesker de kjenner og at de bruker sosiale nettsider til å holde kontakt med hverandre. Dette er i strid med det som er skrevet i mediene over farene med å møte fremmede på nettet og muligheten til å bli misbrukt på nett av en overgriper. Har dagens ungdom blitt klokere over faren eller har trenden med å ha så mange venner på sin profil gått over? Selv om ungdommen likte følelsen av å være populær, har de oppdaget at det er vanskelig å holde kontroll over sju hundre venner og oppover.

Når ungdommene ble spurt om hva slags kommunikasjon de foretrekker mellom nettkommunikasjon eller ansikt til ansikt kommunikasjon, syntes de at ansikt til ansikt kommunikasjon var best, de trengte fortsatt fysiske nærhet, og de foretrakk å se reaksjonen fra den andre personen. Men de følte også at det kunne være vanskelig å samhandle særlig i følsomme temaer som de følte en viss mangel på kontroll på. Da var kommunikasjon bedre via internett. De hadde tid til å tenke før de svarte. Dette kan være på grunn av at ungdommene ikke har utviklet en moden sosial kompetanse.

Å lære å bli en god venn og ha gode venner og kanskje en kjæreste er en sentral del av oppveksten og det er en god grunn til hvorfor ungdom er så opptatt med sosiale nettverksteder som Facebook. Hjerneforsker Gary Small(2008) mener at dagens ungdom som er ekstreme brukere av slike medier får for lite sosial kontakt. Hundrevis av venner på Facebook kan ikke erstatte ”ansiktstid, en samtale hvor en ser et annet menneske i øyene og responderer dynamisk på det som sies. Ansiktstid er en tilstand der menneskene bruker hjernen på en intens og allsidig måte, som er med å utvikle empati og resonneringsevne (Bjørkeng, 2011). Det har også blitt påvist at for lite ansiktstid kan begrense utviklingen av frontallappen, Small advarer om at hvis ungdom forsetter å modnes slik, kan det hende at nervebanene til ungdommene aldri klarer å ta igjen for det tapte, og at de blir låst inne i et nervesystem som forblir på et umodent og selvopptatt nivå i voksen alder (ibid). Dette høres negativt ut, men mange andre studier viser at bruk av sosiale nettverkssteder kan støtte opp om og til og med, øke sosial omgang mellom mennesker(Valkenburg, Peter & Schouten, 2006) Det er og påvist at ungdommer med en stor omgangskrets av venner de kommuniserer ansikt til ansikt med vil bruke nettet til å kommunisere med familie og venner heller enn med fremmede (Mikami, Swedo,Allen, Evans &Hare, 2010; Subrahmanyam et al, 2008).

Ungdommene snakket om at det var lettere å komme i kontakt på Facebook med en de ville bli kjent med enn å gå og snakke med dem i virkeligheten. Dette stemmer med en studie der tretti prosent opplevde internettkommunikasjon mer effektive enn ansikt til ansikt når de skal avsløre informasjon, og ungdommen skapte ofte ansikt til ansikt vennskap med venner de møtte på Facebook (Valkenburg & Peter, 2007)

5.1.4 Påvirker kommunikasjon på nettstedet ungdommenes selvbylde?

Men hva er det ungdommen skriver til hverandre? Ungdommen i studien var meget bestemt på at de ikke la ut personlig informasjon. Studier viser det motsatte, Christofides, Muise &

Desmarias(2009) skriver at en generell tendens til å avsløre, og behov for popularitet var de eneste signifikante faktorer for avsløring av informasjon. Brukere er mer sannsynlig til å avsløre informasjon på Facebook, hvorfor? Det er noe annerledes med hvordan brukere oppfører seg når de er på facebook enn andre nettsteder Det kan ha noe med popularitet, synligheten av ens profil kan påvirke individets behov for popularitet(Christofides et al, 2009). Ungdommer som rapporterte ensomhet kommuniserte betydelig mer om personlig og intime emner enn ungdommene som ikke rapporterte følelser av ensomhet(Bonetti, Campbell & Gilmore, 2010). Valkenburg, et al(2006) skriver at hvor ofte ungdommer brukte stedet hadde en indirekte effekt på deres selvfølelse og velvære. Bruken av nettverkssteder stimulerte antall relasjoner dannet på stedet, og hvor ofte ungdommen får enten positive eller negative tilbakemeldinger på sine profiler. Positive tilbakemeldinger gir ungdommen økt selvfølelse og velvære mens negative tilbakemeldinger minsker selvfølelse og velvære(Valkenburg et al, 2006). Ungdommene i studien var veldig klar over hvordan de følte det når de fikk positive kommentarer på Facebook, med å gi hjerter til andre, eller og få hjerter ga dem en god følelse. De hadde alle et ønske om å passe inn, men det var viktig at de fant en gruppe som hadde samme interesser som dem. Ved å være noe de ikke er, ville de føle et stort press, noe som i lengden ville føre til problemer. Ungdommene snakket om upassende kommentarer og hvordan det kunne påvirke dem. Tokunaga(2011) tar opp de negative aspekter av Facebook som å ignorere eller benekte vennensøknader, sletting av kommentarer og rangering som å gi hjerter til de vennene en liker, eller hvor høyt tall en får på en skala fra 0 -10 på utseende(Tokunaga, 2011).

Selv om ingen av ungdommene ville innrømme at de la ut mye informasjon om seg selv, viser det seg at ungdom som avslører mer på nett utvikler en høyere kvalitet på vennskap og de samme ungdommene er i sin tur mer tilbøyelig til å videreformidle informasjon til disse vennene som forårsaker en internett induisert "tettere komme nærmere" effekt(Valkenburg & Peter, 2009).

Å bli likt er viktig for alle og ikke minst for ungdommer som er i ferd med å ta steget til å bli voksen og oppdage hvem de er. Ungdommene i studien var alle enige om at nære venner betydde trygghet som da ville gi bedre selvtillit og selvbylde. Alle var enig i at bruk av sosiale nettverkssteder kunne bidra til å øke selvbylde, men de så også farene med det. Å kunne finne seg selv er lettere på internett. Internettet er ansiktsløs, det gir en del anonymitet, som gjør at det er mer sannsynlig at en viser sitt ekte jeg der, enn i ansikt til ansikt

kommunikasjon(Bargh, McKenna, & Fitzsimons, 2002). Men hva med ærlighet? Ungdommene innrømte at det var mye lettere å lyve på nett enn ansikt til ansikt. Det er klart at ungdommen kan spille ut en rolle på nett og eksperimenterer med hvem de er og de kan oppdage mange sider av hvem de egentlig er uten å vise seg frem i den virkelige verden og det er positivt.

Med internettkommunikasjon er det flere kjennetegn som kan stimulere enkeltpersoner til å foreta identitets eksperimenter. Redusert auditive og visuelle ledetråder som kan oppfordre brukere til å understreke, endre eller skjule funksjoner i sitt fysiske jeg. Internett kommunikasjonen er også anonym, noe som kan føre til at folk føler seg mindre hemmet i forhold til det å avsløre visse aspekter av selvet fordi de potensielle konsekvensene for det virkelige liv reduseres(McKenna & Bargh, 2000).

Ungdom trenger å føle at de klarer å gjennomføre eller mestre ulike ferdigheter for å gå videre med å finne ut hvem de er. Mestring kan oppleves gjennom å lage sin egen hjemmeside på nett. Siden det å ha sin egen hjemmeside på nett er relativt likt det å ha sin egen profil på et nettsted, kan funnene regnes med å være det samme for profiler på nettsteder (Schmitt Dayanim & Matthias, 2008).

Ungdommen i studien fortalte at de brukte mye tid hjemme på rommet med data, selv om de også var en aktiv gjeng som drev med mye trening. Det har blitt skrevet mye om isolering av dagens ungdom, at de bruker for mye tid på soverommet og altfor lite tid ute med venner. Det er nok teknologien som har ført til dette. Ungdommen har gjerne sin egen PC som er plassert på rommet. Livingstone har en annen teori om denne utpregete soveromskulturen. Hun mener mye av grunnen til at barn har flyttet fra gaten og inn på rommene sine, er en økende frykt hos foreldrene for hva som kan skje med barna hvis de ikke er under deres oppsyn. Denne utvikling får da konsekvenser i hva barnerommet skal inneholde (Livingstone, 2002). Det virker som dagens foreldre er mer beskyttende overfor barna enn før, men vi er også blitt mer materialistiske, og som samfunn har vi et press over oss om å følge med på de nyeste teknologiske oppfinnelsene.

Mange studier på slutten av nittitallet hadde et negativt syn på effekten av internett på ungdommen. Denne trenden viser seg å ha snudd, og de nyere studiene viser til en positiv effekt. Dette kan være på grunn av at det på slutten av nitti tallet ikke var så utbredt bruk internett, og at det er mange flere studier som har blitt foretatt. Flere studier viser en positiv

korrelasjon mellom nettverkssteder og sosiale relasjoner blant ungdommer(Lee & Sun, 2009;Maczewski, 2002)

5.1.5 Påvirker Facebook ungdommenes psykisk helse?

Blir ungdommenes psykisk helse påvirket av facebook og lignende nettverkssteder og er det en positiv innvirkning eller en negativ innvirkning? Selvfølgelig blir den påvirket, men ungdommens psykisk helse blir påvirket av alt de opplever i hverdagen, hva slags familieliv de har, hvem de er venner med, hvordan de har det på skolen og selve modningsprosessen de er i.

Ifølge Tynes(2007) er fordelene med internettet større enn farene. Å bruke nettverkssteder som et forum for kommunikasjon og utforskning av sin egen identitet kan bare være positiv og trygt for ungdommen, og ved å være på nett kan ungdom oppleve en følelse av frihet og makt i samvær med andre som da øker en oppfatning av selvet og identitet(Maczewski, 2002).

Mobbing er et tema som går hånd i hånd med psykisk helse. Selv om jeg bevisst har konsentrert meg mer om kommunikasjon og mindre om nettmobbing, må det bli nevnt i forhold til psykisk helse.

Nettmobbing skjer og er lett å gjennomføre. Ungdommene snakket mye om hvordan de opplevde å få kommentarer eller bilder og hvordan det påvirket dem. Fikk de positive tilbakemeldinger følte de seg bra, men det motsatte med negative tilbakemeldinger.

Ytringer på nettet gir rom for feiltolkninger. En melding som var ment som tøys, kan oppfattes alvorlig og få store konsekvenser for de involverte partene. Bilder, lyd og tekst er sterke virkemidler. Mobbing ansikt til ansikt innebærer ofte fysisk kontakt mellom mobber og offer. Med den nye teknologien har dette i mange tilfeller forandret seg. Mobberen trenger ikke lenger «vise ansiktet sitt» for offeret, og blir gjerne tøffere enn i situasjoner ansikt til ansikt. Det kan være vanskelig å stoppe mobbingen fordi offeret ikke alltid vet hvem mobberen er (Simonsen, 2011).

Sarah Zay(2011) skriver i sin artikkel i USA Today at nettmobbing er ansiktsløs, upersonlig, ydmykende, fornedrende og potensielt farlig for en tenåring psykiske helse(Zay, 2011).

En norsk undersøkelse om digital mobbing viser og at anonymitet er en vesentlig faktor(Brandtzæg, Staksrud, Hagen, & Wold, 2009). Jo mer anonymt nettverksstedet er, jo

større sjanse er det for mobbing. Facebook som legger opp til full åpenhet om navn og gir brukerne mulighet å lukke profilene sine for innsyn har mindre mobbing(Bjørkeng, 2011).

Nettmobbing kan også vare mye lenger enn annen mobbing. Selv om kommentarer og bilder kan slettes, blir det aldri helt borte, særlig hvis det er mange som har sett det og kanskje tatt kopier. Tekst kan også være vanskeligere å glemme enn stygge ord som en gang ble uttalt(ibid)

Så facebook påvirker psykisk helse med fordeler og ulemper. Studier viser at ungdommer som sliter med psykiske problemer har en tendens til å bruke nettet mer enn andre ungdommer(Bonetti et al, 2010; Ybarra et al, 2005)

4. Konklusjon

Hensikten med denne studien var å belyse problemstillingen ”*Hvordan påvirkes ungdommenes selvbilde når de bruker sosiale nettverkssteder på internett for å kommunisere med hverandre?*”

Studien viser at ungdommer bruker data mye, de tar imot ny teknologi og klarer fort å mestre det. Med den mestringsfølelsen øker selvtilliten og så selvbilde. Selvbilde blir skapt av mange ulike momenter i livet til ungdommene, det være seg familien, venner, skole og det de har i seg fra fødselen. Kommunikasjon via nettsteder blir derfor bare en liten prosent av helheten. Men det er påvist at tilbakemeldinger fra andre brukere på nett har stor påvirkning på et positivt eller negativt selvbilde, og at ungdommer i denne fasen av utviklingen er spesielt påvirkelig. Alle mennesker vil bli likt og vil være en del av samfunnet. Et godt sosialt nettverk er viktig for et positivt selvbilde. Ungdommer som er sjenert i virkeligheten med dårlig selvtillit har stort utbytte av å kommunisere på nett for å utvide sitt nettverk og bli akseptert.

Resultatene i studien viser en korrelasjon til andre studier. Mer forskning, særlig kvalitative forskning, trengs for å finne ut mer om ungdommenes egne opplevelser og konsekvensene av dette. Med flere ungdommer som opplever psykiske problemer er det viktig å finne ut hvordan bruk av nettverkssteder kan påvirke dette og om det kan ha en positiv virkning på ungdommene.

.

5. Litteraturliste

- Bargh, J. A., McKenna, K. Y., & Fitzsimons, G. M. (2002). Can you see the real me? Activation and expression of the "true self" on the Internet. *Journal of Social Issues*, 58(1), 33-48.
- Berger, K. S. (2006). *The developing person: through childhood and adolescence*. New York: Worth Publ.
- Bergh, S., & Fasting, A. F. (2001). *Følelser er fakta*. Oslo: Funksjonshemmedes studieforbund.
- Bjørkeng, P. K. (2011). *Nettkidsa: barnas digitale hverdag*. [Oslo]: Cappelen Damm.
- Bonetti, L., Campbell, M. A., & Gilmore, L. (2010). The relationship of loneliness and social anxiety with children's and adolescents' online communication. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 13(3), 8.
- Brakstad, T. (2010). Har økt 1 million % på 2 år. Lokalisert på <http://e24.no/medier-og-reklame/article3532935.ece>
- Brandtzæg, P. B., Staksrud, E., Hagen, I., & Wold, T. (2009). Norwegian Children's Experiences of Cyberbullying When Using Different Technological Platforms. *Journal of Children and Media*, 3(4), 349-365. doi: 10.1080/17482790903233366
- Buckingham, D., & Willett, R. (2006). *Digital generations: children, young people, and new media*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum.
- Christofides, E., Muise, A., & Desmarais, S. (2009). Information disclosure and Control on Facebook: Are They Two Sides of the Same Coin or Two Different Processes? *CyberPsychology & Behavior*, 12(3), 341-432.
- Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Duesund, L. (1995). *Kropp, kunnskap og selvoppfatning*. Oslo: Universitetsforl.
- Endestad, T., Brandtzæg, P. B., Heim, J., Torgersen, L., & Kaare, B. H. (2004). "En Digital barndom?": en spørreundersøkelse om barns bruk av medieteknologi. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Eriksen, T. H. (2001). *Flerkulturell forståelse*. Oslo: Universitetsforl.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: youth and crisis*. London: Faber & Faber.
- Fox, A., Rosen, J., & Crawford, M. (2009). Distractions, Distractions: Does Instant Messaging Affect College Students' Performance On a Concurrent Reading Comprehension Task? *CyberPsychology & behavior*, 12(1).
- Frønes, I. (1989). *Den norske barndommen*. Oslo: Cappelen/NFU.

-
- Frønes, I. (2006). *De likeverdige: om sosialisering og de jevnaldrendes betydning*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Frønes, I. (2007). *Moderne barndom*. Oslo: Cappelen akademisk forl.
- Fuld, G. L. (2009). Social networking and adolescents. *Adolescent medicine*, 20/1, 57-72.
- Furlong, A. (2009). *Handbook of youth and young adulthood: new perspectives and agendas*. London: Routledge.
- Fyrand, L. (2005). *Sosialt nettverk: teori og praksis*. Oslo: Universitetsforl.
- Førde, R. (2010). Online: D. n. f. komiteer.
- Graneheim, U. H., & Lundmann, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112.
- Halvorsen, K. (2002). *Forskningsmetode for helse- og sosialfag: en innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen akademisk forl.
- Hauge, M.-I. (2009). *Doing, being and becoming: young people's processes of subjectivation between categories of age*. no. 187. Unipub, Oslo.
- Heggen, K., & Øia, T. (2005). *Ungdom i endring: mestring og marginalisering*. Oslo: Abstrakt forl.
- Helland, M. J., & Mathiesen, K. S. (2009). *13-15-åringer fra vanlige familier i Norge: hverdagsliv og psykisk helse*. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.
- Hepsø, T. L., E. (2010). *Barn og digitale medier 2010: Mediatilsynet*.
- Holme, I. M., & Solvang, B. K. (1996). *Metodevalg og metodebruk*. [Oslo]: TANO.
- Hummelvoll, J. K., Andvig, E., & Lyberg, A. (2010) *Etiske utfordringer i praksisnær forskning*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Hummelvoll, J. K. & Barbosa da Silva, A. (1996) *Det kvalitative forskningsintervju som metode for å nærme seg den psykiatriske sykepleiers livsverden i kommunehelsetjenesten*. *Vård i Norden*, 16 (2). S 25-32.
- Hummelvoll, J. K., Jensen, P., Dahl, T. E., & Olsen, P. (2012). *Helt - ikke stykkevis og delt: psykiatrisk sykepleie og psykisk helse*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Håkonsen, K. M. (2009). *Innføring i psykologi*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Jensen, P. (2009). *Ansikt til ansikt: kommunikasjons- og familieperspektivet i helse- og sosialarbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.

-
- Juul, J. (1996). *Ditt kompetente barn: på vei mot et nytt verdigrunnlag for familien*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Kroger, J. (2007). *Identity development: adolescence through adulthood*. Thousand Oaks, Calif.: Sage.
- Kvale, S. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Ad notam Gyldendal.
- Lee, Y.C., & Sun Y.C. (2009) Using instant messaging to enhance the interpersonal relationships of Taiwanese adolescents: Evidence from quantile regression analysis. *Adolescence* 44/173)
- Lenhart, A., & Madden, M. (2007). *Social Networking Websites and Teens: An Overview*. Lokalisert på <http://www.pewinternet.org/Reports/2007/Social-Networking-Websites-and-Teens/Data-Memo.aspx> Lenhar 20.02.2010
- Lingås, L. G. (2008). *Etikk og verdivalg i helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Livingstone, S. M. (2002). *Young people and new media: childhood and the changing media environment*. London: SAGE.
- Livingstone, S. M., & Haddon, L. (2009). *Kids online: opportunities and risks for children*. Bristol: Policy Press.
- Maczewski, M. (2002). Exploring identities through the internet: Youth experience Online. *Child & youth care forum*, 31(2), 111-129.
- Malterud, K. (2003). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning: en innføring*. Oslo: Universitetsforl.
- Mathiesen, K. S. (2007). *Trivsel og oppvekst - barndom og ungdomstid*. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.
- McKenna, K.A., & Bargh, J.A. (2000). Plan 9 from Cyberspace: the Implications of the Internet for Personality and Social Psychology. *Personality and Social psychology Review*, 4(1), 57-75.
- Mikami A Y, Szwed, D. E., Allen, J. P., Evans, M. A., & Hare, A. L. (2010). Adolescent peer relationships and behavior problems predict young adults' communication on social networking websites. *Developmental psychology*, 46, 46-56.
- Mitchell, K., Ybarra, M. (2009). Social networking sites: Finding a balance between their risks and benefits. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 163(1), 87-89.
- Moreno, M., Parks, M., & Richardson, L.P. (2007). What are adolescents showing the world about their health risk behaviors on MySpace? *Medscape general medicine*, 9(4). Lokalisert på <http://www.medscape.com/viewarticle/563320>
- Nes, R. B., & Clech-Aas, J. (2011) *Psykisk helse i Norge: tilstandsrapport med internasjonale sammenligninger*. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

-
- Nilsson, B., & Lühr, E. (1998). *Ungdomstid, funksjonshemming, løsrivelse*. Oslo: Kommuneforl.
- Peterson-Sweeney, K. (2005). The use of Focus Groups in Pediatric and Adolescent Research. *Journal of Pediatric health Care*, 19(2), 104-110.
- Psykiske lidelser i Norge: et folkehelseperspektiv*. (2009). Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.
- Rosenberg, M. (1986). *Conceiving the self*. Malabar, Fla.: Krieger.
- Røys, H. G., Svalastog, A., & Kløvstad, V. (2009). *Delte meninger om nettets sosiale side*. Oslo: Universitetsforl.
- Samdal, O. (2009). *Sammenhengen mellom psykisk helse, skolemiljø, skoletrivsel og skoleprestasjoner*. Bergen: Nasjonalforeningens HEMIL-senter.
- Schiefloe, P.M. (2004). *Mennesker og Samfunn- Inføring i sosiologisk fotståelse*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Schmitt, K., Dayanim, S., & Matthias, S. (2008). Personal homepage construction as an expression of social development. *Developmental psychology*, 44(2), 496-506.
- Simonsen, B. (2011). Barn og unge på nett. I B. Simonsen (Red.), (s. 70 s.). [Lillesand]: Post- og teletilsynet.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2005). *Skolen som læringsarena: selvoppfatning, motivasjon og læring*. Oslo: Universitetsforl.
- Stone, L. J., & Church, J. (1968). *Childhood and adolescence: a psychology of the growing person*. New York: Random House.
- Subrahmanyam K, Reich, S.M, Waechter, N., & Espinoza, G. (2008). Online and offline social networks: Use of social networking sites by emerging adults. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29, 420-433.
- Sykepleiernes samarbeid i Norden, s. (2003). *Etiske retningslinjer for sykepleieforskning i Norden*
- Tapscott, D. (2009). *Grown up digital: how the net generation is changing your world*. New York: McGraw-Hill.
- Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori: for helsefag*. [Bergen]: Fagbokforl.
- Tokunaga, R. (2011). Friend Me or You'll Strain Us: Understanding Negative Events That Occur over Social Networking Sites. *CyberPsychology, Behavior and Social Networking*, 14(7-8), 425-432.

-
- Torgersen, L. (2004). *Ungdoms digitale hverdag: bruk av PC, Internett, TV-spill og mobiltelefon blant elever på ungdomsskolen og videregående skole*. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Tynes, B. M. (2007). Internet safety gone wild? Sacrificing the educational and psychosocial benefits of online social environments. *Journal of Adolescent Research*, 22, 575-584.
- Valkenburg, P., Peter, J., & Schouten AP. (2006). Friend networking sites and their relationship to adolescents' wellbeing and social self esteem. *Cyberpsychology & behavior*, 9(5), 584-590.
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2009). The effects of instant messaging on the quality of adolescents' existing friendships: A longitudinal study. *Journal of Communication*, 59(1), 79-97.
- Valkenburg, P. M., Schouten, A. P., & Peter, J. (2005). Adolescents' identity experiments on the internet. *New Media & Society*, 7(3), 383-402.
- Valkenburg, & P. Peter, J. (2007). Preadolescents' and adolescents' online communication and their closeness to friends. *Developmental Psychology*, 43(2), 267-277.
- Williams, AL. & Merton, J. M. (2008). A review of online social networking profiles by adolescents: Implications for future research and intervention. *Adolescence*, 43(170), 22.
- Windham, C. (2008). *The changing landscape of adolescent internet communication and it's relationship to psychosocial adjustment and academic performance*. doctor of philosophy (dissertation).
- Yan, Z. (2009). Limited knowledge and limited resources: Children's and adolescents' understanding of the Internet. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(2), 103-115.
- Ybarra, M L., Alexander. C., & Mitchell, K. J. (2005). Depressive symptomatology, youth internet use, and online interactions: a national survey. *Journal of Adolescent Health*, 36, 9-18.
- Zay, S. (2011, Mar 2011). What Sticks & Stones Can't Do, Facebook Will-and More! *USA Today Magazine*, 139, 2.
- Øia, T., & Fauske, H. (2010). *Oppvekst i Norge*. Oslo: Abstrakt.

Vedlegg.

Vedlegg 1

Catriona Silk Husom
Knausvn. 4b
2319 Hamar
tinesilk@hotmail.com

Hamar 03.05.2010

Forespørsel om å gjennomføre en intervjuundersøkelse i forbindelse med en mastergradsoppgave i psykisk helse.

På bare noen få år har generell bruk av data eksplodert og særlig sosiale nettverkssteder som Facebook, Nettby og Twitter der barn og ungdommen kommuniserer med hverandre. Seniorforskere for Pew Internet and American Life prosjekt Lenhart og Madden sier at i de siste fem årene har sosiale nettverkssteder har ” Skut fra en nisje til et fenomen som engasjerer titallsmillioner internett brukere”

Jeg heter Catriona Silk Husom, er psykiatrisk sykepleier og for tiden mastergradsstudent i psykisk helse ved Høyskolen i Hedmark, avdeling for helse og idrett. Jeg håper å bli ferdig med min mastergradsoppgave sommeren 2010.

Hensikten med min studie er å se om hvordan kommunikasjon via nett kan påvirke ungdommens selvbylde/identitet. Jeg vil finne ut hvor mye ungdommen er på nettet, hvilke nettverkssteder foretrekker de og hvem deler de sine opplevelser med.

Jeg vil be om tillatelse å intervju ungdom som går i 9 trinn ved din skole. Jeg håper intervjuene kan foretas på skolen og at de kan gjennomføres så fort som mulig siden slutten på skoleåret nærmer seg!

Jeg vil sende ut et informasjonsskriv till alle elever på 9 trinn hvor jeg informerer om studien og spør om noen er interesserte i å delta på studien. Et brev til elevenes foresatte vil også bli sendt ut. Hvis jeg også kunne komme på skolen og informere muntlig på forhånd, vil det være flott. Skriftlig samtykke fra både eleven og foresatte vil bli innhentet før intervjuene vil begynne.

Det er frivillig å delta i studien. Det vil være mulig å trekke seg på hvilket som helst tidspunkt, uten å måtte oppgi begrunnelse for det, og uten at det får noen konsekvenser. Jeg vil anonymisere alle mine informanter, og ha taushetsplikt. Alle data vil bli behandlet konfidensielt. Intervjuene vil bli tatt opp på lydbånd. Under studien vil lydbåndene være innlåst og de vil bli slettet etter studien er ferdig.

Har de flere spørsmål, kan de kontakte meg på tlf. 472 77 663 eller på E-post:tinesilk@hotmail.com. min veileder er høgskolelektor/ stipendiat ved HIHM, Anne Kjersti Myhre Steffenak. Tlf, 62430224 eller på E-post anne.myhre@hihm.no. På forhånd takk.

Med vennlig hilsen Catriona Silk Husom

Vedlegg 2

Hei!

Jeg heter Catriona Silk Husom og er for tiden mastergradsstudent på Høgskolen i Hedmark. Jeg er nå i gang med å skrive en mastergrads oppgave som skal leveres inn til sommeren.

Min mastergradsoppgave skal handle om hva som kan skjer med ungdommenes selvbylde når de kommuniserer på sosiale nettverkssteder sånn som Facebook, Twitter, Myspace osv.

For å gjennomføre denne studie vil jeg intervju dere! Jeg ønsker 2-3 grupper av 6-8 ungdommer, der vi kan diskutere data bruk, vennskap og høre hva dere mener om det å være ungdom.

Intervjuene vil bli tatt opp på lydbånd. Jeg vil være tilstede pluss en kollega av meg. Det vil være en uformell samtale der alle kan komme med sine meninger om tema. Jeg regner med det vil ta mellom 1 -1 1/2 time.

Å delta i studien er frivillig og du kan trekke deg underveis, uten å måtte oppgi noen grunn.

Alle har taushetsplikt og dere som deltar i intervjuene vil bli anonymisert, så ingen ville kunne kjenne dere igjen når de leser studien.

Under studien vil lydbåndene være innlåst og bli slettet etter at studien er ferdig.

Jeg håper dette høres spennende ut og at du kanskje har lyst til å være med! Jeg sender også med et informasjons skriv til dine foresatte fordi de må gi sitt samtykke til at du kan delta.

Hvis du har lyst å være med, skriv under på lappen nederst eller om du har flere spørsmål, kan du kontakte meg når som helst på tlf 472 77 663 eller på tinesilk@hotmail.com.

Fordi det er snart sommerferie trenger jeg å høre fra deg så fort som mulig, helst innen slutten av uka!

Med vennlig hilsen

Catriona Silk Husom

Samtykke fra informant:

Jeg har mottatt skriftlig og muntlig informasjon og er villig til å delta i studien

Dato

Navn

Samtykke fra foresatte:

Jeg/vi har mottatt skriftlig informasjon og er villig å la ungdommen delta i studien.

Dato

Navn

Vedlegg 3

Informasjonsskriv til foresatte.

Forespørsel om å gjennomføre en intervjuundersøkelse i forbindelse med mastergradsoppgave.

Nettsteder som Facebook, Nettby og Twitter der barn og ungdommen kommuniserer med hverandre har blitt mer og mer vanlig. På bare noen få år har generell bruk av data eksplodert og særlig sosiale nettverkssteder. På grunn av dette er jeg interessert å finne ut mer om ungdommenes identitets utvikling når de bruker forskjellige sosiale nettverkssteder.

Jeg heter Catriona Silk Husom, er psykiatrisk sykepleier og for tiden mastergradsstudent i psykisk helse ved Høyskolen i Hedmark, avdeling for helse og idrett. Jeg håper å bli ferdig med min mastergradsoppgave til sommeren 2010.

Min mastergradsoppgave vil handle om utvikling av ungdommenes selvbylde i henhold til bruk av nettverkssteder på internett, f.eks. Facebook, Myspace, Nettby, Twitter osv, og i den forbindelse ønsker jeg å intervju noen ungdommer

Ungdommene vil bli intervjuet i grupper av 6-8 elever. Vi vil snakke om data bruk og hvordan det er å være ungdom.

Intervjuene vil skje på skolen. Deltagelsen er frivillig og ungdommene kan trekke seg på hvilket som helst tidspunkt, uten å måtte oppgi noen begrunnelse for det.

Alle informanter anonymiseres, Jeg har taushetsplikt og alle data vil bli behandlet konfidensielt. Intervjuene vil bli tatt opp på lydbånd. Under studien vil lydbåndene være innlåst og de blir slettet etter studien er ferdig.

Jeg har sendt ut et informasjonsskriv til alle elever på 9. trinn og håper noen er interessert i å delta! Men for at din ungdom kan delta, må jeg også ha skriftlig samtykke fra foresatte.

Jeg håper at du/dere vil gi tillatelse til at din ungdom skal delta.

Har dere flere spørsmål, kan jeg kontaktes på tlf. 472 77 663 eller på E-post; tinesilk@hotmail.com.

På forhånd takk!

Med vennlig hilsen

Catriona Silk Husom

Vedlegg 4

Intervjuguide

Internett;

Hvilke nettverkssteder bruker du?

Hvor lenge har du vært medlem av et nettverksted?

Hva opplever dere når dere er på nettet?

Hvem snakker du med?

Hvordan tar du kontakt med folk?

Synes dere det er lettere å snakke med hverandre på nettet eller ansikt til ansikt? hvorfor?

Når dere har noe fortrolig å fortelle, hvem er det lettest å snakke med.

Har du de samme vennene på nettet som ellers i hverdagen?

Hvem er du venner med på nettet?

Er det de samme som du er venn med i hverdagen?

Hvor ofte er du inne på siden din?

Når sender du ”comment” og når sender du ”message”?

Har nettverkssteder blitt en del av livet deres?

Hva gjør dere mest på data, spiller, lekser,etc.

Hva ville skjje hvis dere ikke hadde tilgang til data.

Føler dere en press at dere må være på nettverkssteder?

Er der noen dere kjenner som ikke er på nettverksteder?

Har dere erfart at mobbing er en problem på nettet, kjenner dere noen som har blitt mobbet? Hvordan følte de?

Ungdom og selvbilde;

Hvordan er det å være ungdom?

Føler dere at dere er annerledes når enn da dere gikk på barneskolen?

Hvordan er dere annerledes?

Føler dere at det kan være frustrerende å være ungdom, hvordan?

Er det som dere har ventet dere? Hva var det dere ventet. Hvis det er annerledes, hvordan da?

Tenker dere over framtiden?

Hva er ønskene dine for framtiden?

Vennskap:

Hva er en venn for deg? Hva er vennskap?

Har dere noen nære venner dere er sammen med?

Kan dere fortelle de nærmeste venner alt?

Hvorfor er det viktig for deg å ha venner?

Vedlegg 5

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Anne Kjersti Myhre Steffenak
Institutt for sykepleiefag
Høgskolen i Hedmark
2418 ELVERUM

Vår dato: 19.04.2010

Vår ref: 24017 / 2 / LT

Deres dato:

Deres ref:

KVITTERING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 12.03.2010. Meldingen gjelder prosjektet:

24017	<i>Ungdom, Identitet og Sosiale nettverkssteder. Hva skjer med ungdommenes selvbilde når de kommuniserer på sosiale nettverkssteder?</i>
Behandlingsansvarlig	<i>Høgskolen i Hedmark, ved institusjonens øverste leder</i>
Daglig ansvarlig	<i>Anne Kjersti Myhre Steffenak</i>
Student	<i>Catriona Silk Husom</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, vedlagte prosjektvurdering - kommentarer samt personopplysningsloven/-helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stud/skjema.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/prosjektoversikt.jsp>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 13.08.2010, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Lis Tenold

Kontaktperson: Lis Tenold tlf: 55 58 33 77

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Catriona Silk Husom, Knausvn. 4 B, 2319 HAMAR

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrre.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@sv.uit.no